

Publikatieblad

van de Europese Gemeenschappen

ISSN 0378-7087

L 229

23e jaargang

30. augustus 1980

Uitgave
in de Nederlandse taal

Wetgeving

Inhoud

I *Besluiten waarvan de publikatie voorwaarde is voor de toepassing*

.....

II *Besluiten waarvan de publikatie niet voorwaarde is voor de toepassing*

Raad

80/777/EEG:

- ★ Richtlijn van de Raad van 15 juli 1980 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Lid-Staten inzake de exploitatie en het in de handel brengen van natuurlijke mineraalwater 1

80/778/EEG:

- ★ Richtlijn van de Raad van 15 juli 1980 betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water 11

80/779/EEG:

- ★ Richtlijn van de Raad van 15 juli 1980 betreffende grenswaarden en richtwaarden van de luchtkwaliteit voor zwaveldioxyde en zwevende deeltjes 30

80/780/EEG:

- ★ Richtlijn van de Raad van 22 juli 1980 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de Lid-Staten betreffende achteruitkijkspiegels van tweewielige motorvoertuigen, met of zonder zijspan, en de bevestiging ervan op deze voertuigen 49

80/781/EEG:

- ★ Richtlijn van de Raad van 22 juli 1980 tot wijziging van Richtlijn 73/173/EEG betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de Lid-Staten inzake de indeling, de verpakking en het kenmerken van bepaalde gevaarlijke preparaten (oplosmiddelen) 57

2

Besluiten waarvan de titels mager zijn gedrukt, zijn besluiten van dagelijks beheer die in het kader van het landbouwbeleid zijn genomen en die in het algemeen een beperkte geldigheidsduur hebben.

Besluiten, waarvan de titels vet zijn gedrukt en die worden voorafgegaan door een sterretje, zijn alle andere besluiten.

II

(Besluiten waarvan de publikatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

RAAD

RICHTLIJN VAN DE RAAD

van 15 juli 1980

betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Lid-Staten inzake de exploitatie en het in de handel brengen van natuurlijk mineraalwater

(80/777/EEG)

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op artikel 100,

Gezien het voorstel van de Commissie ⁽¹⁾,

Gezien het advies van het Europese Parlement ⁽²⁾,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité ⁽³⁾,

Overwegende dat natuurlijk mineraalwater in de wetgevingen van de Lid-Staten is omschreven; dat wat dit betreft verschillende omschrijvingen in de Gemeenschap worden gebruikt; dat in deze wetgevingen de voorwaarden zijn neergelegd waaronder natuurlijk mineraalwater als zodanig wordt erkend en de exploitatievoorwaarden van de bronnen zijn geregeld; dat deze wetgevingen bovendien de bijzondere regels voor het in de handel brengen van het betrokken water voorschrijven;

Overwegende dat de verschillen tussen deze wetgevingen het vrije verkeer van natuurlijk mineraalwater belemmeren waardoor ongelijke concurrentievoorwaarden worden geschapen, en dat zij daardoor een rechtstreekse invloed hebben op de totstandbrenging en de werking van de gemeenschappelijke markt;

Overwegende dat in het voorkomende geval de opheffing van deze belemmeringen het gevolg kan zijn, enerzijds, van de voor iedere Lid-Staat geldende verplichting op zijn grondgebied het in de handel brengen toe te staan van natuurlijk mineraalwater dat als zodanig door ieder van de andere Lid-Staten is erkend, en, anderzijds, van het uitvaardigen van gemeenschappelijke regels die met name van toepassing zijn op de gestelde bacteriologische vereisten en op de voorwaarden waaronder bijzondere benamingen mogen worden gebruikt voor bepaalde mineraalwaters;

Overwegende dat, in afwachting van de sluiting van overeenkomsten inzake de onderlinge erkenning van natuurlijk mineraalwater tussen de Gemeenschap en derde landen, de voorwaarden dienen te worden vastgesteld waaronder, totdat genoemde overeenkomsten worden toegepast, soortgelijke uit derde landen ingevoerde produkten in de Gemeenschap als natuurlijk mineraalwater kunnen worden toegelaten;

Overwegende dat er voor dient te worden gezorgd dat natuurlijk mineraalwater in het handelsstadium die kenmerken welke de erkenning ervan als natuurlijk mineraalwater hebben gerechtvaardigd, behoudt; dat de voor de verpakking ervan gebruikte recipiënten derhalve passende sluitingen dienen te bezitten;

Overwegende dat voor natuurlijk mineraalwater, voor wat betreft de etikettering ervan, de algemene regels gelden van Richtlijn 79/112/EEG van de Raad van 18 december 1978 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Lid-Staten inzake etikettering en presentatie van levensmiddelen bestemd voor de eindverbruiker alsmede inzake de daarvoor gemaakte recla-

⁽¹⁾ PB nr. C 69 van 11. 6. 1970, blz. 14.

⁽²⁾ PB nr. C 45 van 10. 5. 1971, blz. 5.

⁽³⁾ PB nr. C 36 van 19. 4. 1971, blz. 14.

me ⁽¹⁾; dat het derhalve volstaat in deze richtlijn de aanvullingen en afwijkingen neer te leggen die ten aanzien van deze algemene regels dienen te worden vastgesteld;

Overwegende dat, ten einde de procedure te vereenvoudigen en te bespoedigen, de vaststelling van technische toepassingsmaatregelen, met name de bepaling van de voorschriften voor de monsterneming en de analysemethoden, nodig voor de controle van de samenstelling van natuurlijk mineraalwater aan de Commissie dient te worden toevertrouwd;

Overwegende dat het in al die gevallen waarin de Raad de Commissie bevoegd verklaart voorschriften ten uitvoer te leggen op het gebied van levensmiddelen, dienstig is te voorzien in een procedure waarbij een nauwe samenwerking tot stand wordt gebracht tussen de Lid-Staten en de Commissie in het kader van het Permanent Comité voor levensmiddelen dat bij Besluit 69/414/EEG ⁽²⁾ werd opgericht,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

1. Deze richtlijn heeft betrekking op water, gewonnen uit de bodem van een Lid-Staat, dat door de verantwoordelijke autoriteit van die Staat wordt erkend als natuurlijk mineraalwater dat voldoet aan het bepaalde in bijlage I, deel I.

2. Deze richtlijn heeft eveneens betrekking op water, gewonnen uit de bodem van een derde land en ingevoerd in de Gemeenschap, dat door de verantwoordelijke autoriteit van een Lid-Staat als natuurlijk mineraalwater is erkend.

Het in de eerste alinea bedoelde water kan slechts worden erkend indien de hiertoe bevoegde autoriteit in het land van winning heeft verklaard dat het voldoet aan het bepaalde in bijlage I, deel I, en dat permanent wordt gecontroleerd of het bepaalde in bijlage II, punt 2, wordt nageleefd.

De geldigheidsduur van de in de tweede alinea bedoelde verklaring mag niet meer dan twee jaar bedragen. Indien de verklaring voor het einde van de genoemde periode wordt vernieuwd, hoeft niet opnieuw tot de in de eerste alinea bedoelde erkenning te worden overgegaan.

3. Deze richtlijn is niet van toepassing:

— op water dat een geneesmiddel is in de zin van Richtlijn 65/65/EEG ⁽³⁾,

— op natuurlijk mineraalwater dat met het oog op genezing aan de bron in thermale of hydrominerale inrichtingen wordt gebruikt.

4. De in de leden 1 en 2 bedoelde erkenning wordt met redenen omkleed door de verantwoordelijke autoriteit van de Lid-Staat en wordt officieel bekendgemaakt.

5. Iedere Lid-Staat deelt aan de Commissie de gevallen mede waarin werd overgegaan tot de in de leden 1 en 2 bedoelde erkenning of tot intrekking hiervan. De lijst van de als zodanig erkende natuurlijke mineraalwaters wordt bekendgemaakt in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Artikel 2

De Lid-Staten treffen de nodige maatregelen opdat alleen het in artikel 1 bedoelde water dat aan deze richtlijn voldoet, als natuurlijk mineraalwater in de handel kan worden gebracht.

Artikel 3

De bronnen van natuurlijk mineraalwater dienen in overeenstemming met de in bijlage II vermelde voorschriften te worden geëxploiteerd; deze voorschriften gelden ook voor het verpakken van dit water.

Artikel 4

1. Een natuurlijk mineraalwater zoals het bij het ontspringen voorkomt, mag aan geen enkele andere behandeling of toevoeging worden onderworpen dan:

- de afscheiding van labiele elementen, zoals ijzer- en zwavelverbindingen, door filtreren of decanteren, eventueel na beluchten, voor zover deze behandeling niet tot gevolg heeft de samenstelling van dit water te veranderen wat de essentiële bestanddelen betreft die het zijn eigenschappen geven;
- de totale of gedeeltelijke verwijdering van vrij koolzuurgas via uitsluitend natuurkundige procédés;
- het inbrengen of het opnieuw inbrengen van koolzuurgas onder de bij bijlage I, deel III, bepaalde voorwaarden.

2. Meer in het bijzonder zijn verboden elke behandeling ter ontsmetting, op welke wijze dan ook, en, behoudens lid 1, sub c), toevoeging van bacteriostatica of iedere andere behandeling die de microflora van het natuurlijke mineraalwater kan wijzigen.

3. Lid 1 vormt geen beletsel voor het gebruik van een natuurlijk mineraalwater voor de vervaardiging van alcoholvrije frisdranken.

⁽¹⁾ PB nr. L 33 van 8. 2. 1979, blz. 1.

⁽²⁾ PB nr. L 291 van 19. 11. 1969, blz. 9.

⁽³⁾ PB nr. 22 van 9. 2. 1965, blz. 369/65.

Artikel 5

1. Bij het ontspringen moet het totale gehalte aan reactieerbare micro-organismen van een natuurlijk mineraalwater overeenkomen met de normale microflora daarvan en op een doeltreffende bescherming van de bron tegen elke verontreiniging duiden. Dit gehalte moet worden vastgesteld onder de in bijlage I, deel II, punt 1.3.3, bepaalde voorwaarden.

Na het bottelen mag dit gehalte niet meer bedragen dan 100 per ml bij 20 à 22 °C gedurende 72 uur op een agar-agar-voedingsbodem of een agar-agar-gelatine-mengsel en 20 per ml bij 37 °C gedurende 24 uur op een agar-agar-voedingsbodem. Dit gehalte moet binnen 12 uur na het bottelen worden gemeten, waarbij het water gedurende deze periode van 12 uur op 4 °C ± 1 °C wordt gehouden.

Bij het ontspringen mogen deze waarden normaliter niet meer bedragen dan respectievelijk 20 per ml bij 20 à 22 °C gedurende 72 uur en 5 per ml bij 37 °C gedurende 24 uur, waarbij deze waarden moeten worden beschouwd als richtgetallen en niet als maximumconcentraties.

2. Bij het ontspringen en tijdens het in de handel brengen moet een natuurlijk mineraalwater vrij zijn van:

- a) pathogene parasieten en micro-organismen;
- b) *Escherichia coli* of andere coliforme bacteriën en *Streptococcus faecalis*, in 250 ml onderzocht monster;
- c) sulfietreducerende sporenvormende anaerobe bacteriën in 50 ml onderzocht monster;
- d) *Pseudomonas aeruginosa* in 250 ml onderzocht monster.

3. In het handelsstadium mag onverminderd de leden 1 en 2 en de in bijlage II vastgestelde voorwaarden voor de exploitatie:

- het totale gehalte aan reactieerbare micro-organismen van natuurlijk mineraalwater alleen het gevolg zijn van de normale ontwikkeling van het kiemgehalte van dit water bij het ontspringen;
- natuurlijk mineraalwater geen organoleptische gebreken vertonen.

Artikel 6

De recipiënten die voor het verpakken van natuurlijk mineraalwater worden gebruikt, moeten voorzien zijn van een sluiting die erop berekend is om iedere mogelijkheid van vervalsing of besmetting te voorkomen.

Artikel 7

1. De verkoopbenaming van natuurlijk mineraalwater is „natuurlijk mineraalwater” of, indien het in bijlage I, deel III, omschreven gashoudend mineraalwater betreft, al naar gelang van het geval „natuurlijk gashoudend mineraalwater”, „met brongas versterkt natuurlijk mineraalwater” of „natuurlijk mineraalwater met toegevoegd koolzuurgas”.

De verkoopbenaming van natuurlijk mineraalwater dat een in artikel 4, lid 1, sub b), bedoelde behandeling heeft ondergaan, wordt al naar gelang van het geval aangevuld met de vermelding „volledig ontgast” of „gedeeltelijk ontgast”.

2. Op de etikettering van natuurlijk mineraalwater dienen tevens de volgende verplichte vermeldingen voor te komen:

- a) — hetzij de vermelding: „samenstelling in overeenstemming met de resultaten van de officieel erkende analyse van ...” (datum van de analyse),
— hetzij de vermelding van de analytische samenstelling die de kenmerkende bestanddelen aangeeft;
- b) de plaats waar de bron wordt geëxploiteerd en de naam van de bron.

3. De Lid-Staten kunnen tevens:

- a) de bepalingen waarbij de vermelding van het land van oorsprong wordt opgelegd, handhaven, waarbij deze aanduiding echter niet mag worden vereist voor natuurlijk mineraalwater dat afkomstig is van een binnen de Gemeenschap gelegen bron;
- b) bepalingen invoeren waarbij de vermelding van de eventuele in artikel 4, lid 1, sub a), bedoelde behandelingen wordt opgelegd.

Artikel 8

1. De naam van een plaats, een gehucht of een vlek mag deel uitmaken van een handelsbenaming, indien de bron van het natuurlijk mineraalwater op de door die handelsbenaming genoemde plaats wordt geëxploiteerd en mits daardoor geen verwarring wordt gesticht ten aanzien van de plaats waar de bron wordt geëxploiteerd.

2. Het in de handel brengen onder verschillende handelsbenamingen van een natuurlijk mineraalwater afkomstig van een zelfde bron is verboden.

3. Indien op de etiketten of opschriften aangebracht op de recipiënten waarin natuurlijk mineraalwater ten verkoop wordt aangeboden, een andere handelsbenaming staat dan de naam van de bron of van zijn plaats van exploitatie, moet deze plaats of de naam van de

bron worden vermeld met lettertekens waarvan de hoogte en de breedte minstens anderhalve maal zo groot zijn als het grootste letterteken dat gebruikt is voor de aanduiding van die handelsbenaming.

De eerste alinea is mutatis mutandis en in dezelfde geest van toepassing op de nadruk die in reclame, in welke vorm ook, voor natuurlijk mineraalwater op de naam van de bron of de plaats van exploitatie wordt gelegd ten opzichte van de vermelding van de handelsbenaming.

Artikel 9

1. Het is verboden zowel op de verpakkingen of etiketten als in reclame, in welke vorm dan ook, gebruik te maken van aanduidingen, benamingen, fabrieks- of handelsmerken, afbeeldingen en andere al of niet figuratieve tekens, die:

- a) doen vermoeden dat het betrokken natuurlijk mineraalwater kenmerken bezit die het in werkelijkheid niet heeft, inzonderheid inzake de oorsprong, de datum van de exploitatievergunning, de resultaten van analyses of aan authenticiteitswaarborg analoge referenties;
- b) wanneer het verpakt drinkwater betreft dat niet aan bijlage I, deel I, voldoet, verwarring kunnen doen ontstaan met natuurlijk mineraalwater, met name de vermelding „mineraalwater”.

2. a) Het is verboden gebruik te maken van aanduidingen die aan het natuurlijk mineraalwater eigenschappen toeschrijven op het gebied van de preventie, de behandeling of genezing van ziekten van de mens.

b) De vermeldingen openomen in bijlage III mogen evenwel worden gebruikt voor zover wordt voldaan aan de daarin vastgestelde overeenkomstige criteria of, bij ontstentenis daarvan, aan de bij nationale bepalingen vastgestelde criteria en op voorwaarde dat zij zijn opgesteld op basis van fysisch-chemische analyses en, indien nodig, van farmacologische, fysiologische en klinische onderzoeken, verricht volgens wetenschappelijk erkende methoden in overeenstemming met bijlage I, deel I, punt 2.

c) De Lid-Staten kunnen de vermeldingen „bevordert de spijsvertering”, „kan de functies van lever en gal bevorderen” of soortgelijke vermeldingen toestaan. Voorts kunnen zij andere vermeldingen toestaan voor zover deze niet in strijd zijn met de sub a) genoemde beginselen en verenigbaar zijn met de sub b) genoemde beginselen.

3. De Lid-Staten kunnen bijzondere bepalingen vaststellen inzake vermeldingen — zowel op verpakkingen of etiketten als in reclame — betreffende de geschik-

heid van een natuurlijk mineraalwater voor gebruik in babyvoeding. Deze bijzondere bepalingen kunnen ook betrekking hebben op de eigenschappen van het water die de voorwaarden voor het gebruik van deze vermeldingen bepalen.

Lid-Staten die het voornemen hebben dergelijke bepalingen vast te stellen, brengen de andere Lid-Staten en de Commissie daarvan vooraf op de hoogte.

4. Uiterlijk drie jaar na kennisgeving van deze richtlijn legt de Commissie aan de Raad een verslag en in voorkomend geval passende voorstellen voor betreffende de toepassing van bijlage I, deel II, punt 1.2.12.

Artikel 10

1. De Lid-Staten treffen de nodige maatregelen opdat de handel in natuurlijk mineraalwater dat voldoet aan de in deze richtlijn vervatte definities en regels, niet kan worden belemmerd door de toepassing van nationale niet geharmoniseerde bepalingen inzake de eigenschappen, de samenstelling, de exploitatievoorwaarden, de verpakking of de etikettering van natuurlijke mineraalwaters of van levensmiddelen in het algemeen.

2. Lid 1 is niet van toepassing op niet geharmoniseerde nationale bepalingen, welke gerechtvaardigd zijn uit hoofde van:

- bescherming van de volksgezondheid,
- tegengaan van misleiding, mits deze bepalingen niet van dien aard zijn dat daarmee de toepassing van de in deze richtlijn vervatte definities en voorschriften wordt belemmerd,
- bescherming van de industriële en commerciële eigendom, de aanduidingen van herkomst en oorsprong, alsmede het tegengaan van oneerlijke concurrentie.

Artikel 11

De voorschriften voor de monsterneming en de analysemethoden, die nodig zijn voor de controle van de in artikel 5 bedoelde bacteriologische kenmerken en van de in bijlage I, deel II, sub 1.2, bedoelde kenmerken inzake samenstelling worden volgens de procedure van artikel 12 bepaald.

Artikel 12

1. In de gevallen waarin wordt verwezen naar de in dit artikel omschreven procedure, wordt deze procedure bij het Permanent Comité voor levensmiddelen, hierna te noemen het „Comité”, ingeleid door de voorzitter, hetzij op diens initiatief, hetzij op verzoek van een vertegenwoordiger van een Lid-Staat.

2. De vertegenwoordiger van de Commissie legt aan het Comité een ontwerp voor van te nemen maatregelen. Het Comité brengt over dit ontwerp advies uit binnen een termijn die de voorzitter kan bepalen naar gelang van de urgentie van het betrokken vraagstuk. Het spreekt zich uit met een meerderheid van 41 stemmen, waarbij de stemmen van de Lid-Staten worden gewogen overeenkomstig het bepaalde in artikel 148, lid 2, van het Verdrag. De voorzitter neemt geen deel aan de stemming.

3. a) De Commissie stelt de beoogde maatregelen vast wanneer zij in overeenstemming zijn met het advies van het Comité.
- b) Wanneer de beoogde maatregelen niet in overeenstemming zijn met advies van het Comité of bij gebreke van een advies, doet de Commissie onverwijld een voorstel aan de Raad betreffende de vast te stellen maatregelen. De Raad besluit met gekwalificeerde meerderheid van stemmen.
- c) Indien na verloop van een termijn van drie maanden, te rekenen vanaf de indiening van het voorstel bij de Raad, deze geen besluit heeft genomen, worden de voorgestelde maatregelen door de Commissie vastgesteld.

Artikel 13

Artikel 12 is van toepassing gedurende een tijdvak van achttien maanden, te rekenen vanaf de datum waarop de procedure voor de eerste maal bij het Comité zal zijn ingeleid overeenkomstig artikel 12, lid 1.

Artikel 14

Deze richtlijn is niet van toepassing op natuurlijk mineraalwater dat voor export naar derde landen is bestemd.

Artikel 15

De Lid-Staten wijzigen zo nodig hun wetgeving ten einde te voldoen aan deze richtlijn en stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis; de aldus gewijzigde wetgeving wordt zodanig toegepast dat:

- de handel in produkten die aan deze richtlijn voldoen, uiterlijk twee jaar na kennisgeving daarvan wordt toegestaan,
- de handel in produkten die niet aan deze richtlijn voldoen, vier jaar na kennisgeving daarvan wordt verboden.

Artikel 16

Deze richtlijn is eveneens van toepassing op de overzeese departementen van de Franse Republiek.

Artikel 17

Deze richtlijn is gericht tot de Lid-Staten.

Gedaan te Brussel, 15 juli 1980.

Voor de Raad

De Voorzitter

J. SANTER

BIJLAGE I

I. DEFINITIE

1. Men verstaat onder „natuurlijk mineraalwater”, in de betekenis van artikel 5, bacteriologisch gezond water, een watervlak of een onderaardse laag tot oorsprong hebbende, afkomstig van een bron geëxploiteerd door een of meer natuurlijke of kunstmatige ontspringingspunten.

Natuurlijk mineraalwater onderscheidt zich duidelijk van gewoon drinkwater:

- a) door de natuurlijke samenstelling, die gekenmerkt wordt door het gehalte aan mineralen, sporenelementen of andere bestanddelen en, in voorkomend geval, door bepaalde uitwerkingen,
- b) door de natuurlijke zuiverheid,

waarbij deze kenmerken intact gebleven zijn dank zij de onderaardse oorsprong van dit water dat van ieder gevaar voor verontreiniging gevrijwaard is gebleven.

2. Deze kenmerken, die aan natuurlijk mineraalwater gezondheidbevorderende eigenschappen kunnen verlenen, moeten zijn beoordeeld:

- a) door middel van:
  1. een geologisch en hydrologisch onderzoek,
  2. een fysisch, chemisch en fysisch-chemisch onderzoek,
  3. een microbiologisch onderzoek,
  4. indien nodig, een farmacologisch, fysiologisch en klinisch onderzoek,
- b) volgens de in deel II opgenoemde criteria,
- c) volgens methoden die door de verantwoordelijke autoriteit op wetenschappelijke basis zijn erkend.

Het sub a) 4 bedoelde onderzoek is niet verplicht indien het water, ten aanzien van de samenstelling, eigenschappen bezit op grond waarvan het in de Lid-Staat van oorsprong reeds vóór het van toepassing worden van deze richtlijn als natuurlijk mineraalwater werd aange-merkt. Dit is met name het geval wanneer het betreffende water bij de oorsprong en na botteling in totaal ten minste 1 000 mg vaste stof in oplossing of ten minste 250 mg vrij koolzuurgas per kg bevat.

3. De samenstelling, de temperatuur en de andere essentiële kenmerken van het natuurlijk mineraalwater moeten constant blijven binnen natuurlijke schommelingen; in het bijzonder moeten zij niet worden gewijzigd door eventuele variaties in het debiet.

In de zin van artikel 5, lid 1, verstaat men onder normale microflora van natuurlijk mineraalwater de bij het ontspringen voor iedere behandeling vastgestelde nagenoeg constante bacteriënfloora, waarvan de kwalitatieve en kwantitatieve samenstelling, welke voor de erkenning van dit water in aanmerking is genomen, door middel van periodieke analyses wordt gecontroleerd.

II. VOORSCHRIFTEN EN CRITERIA VOOR DE TOEPASSING VAN DE DEFINITIE

1.1. Voorschriften voor het geologisch en hydrologisch onderzoek

Met name moeten worden vereist:

- 1.1.1. de juiste ligging van het winningspunt dat, met opgave van de hoogte, ten aanzien van de topografie is aangeduid op een kaart met een schaal van ten hoogste 1:1 000;
- 1.1.2. een gedetailleerd geologisch verslag over de oorsprong en de aard van de bodem;
- 1.1.3. de stratigrafie van de hydrogeologische aardlaag;

- 1.1.4. beschrijving van de winningswerkzaamheden;
- 1.1.5. vaststelling van de zone of andere maatregelen ter bescherming van de bron tegen verontreiniging.
- 1.2. **Voorschriften voor het fysisch, chemisch en fysisch-chemisch onderzoek**

Bij het onderzoek op deze gebieden wordt met name het volgende vastgesteld:

  - 1.2.1. het debiet van de bron;
  - 1.2.2. de temperatuur van het water bij het ontspringen en de temperatuur van de omgeving;
  - 1.2.3. het verband tussen de bodemgesteldheid en de aard en het type van de in het bronwater voorkomende minerale substanties;
  - 1.2.4. de droge residuen bij 180 °C en 260 °C;
  - 1.2.5. het soortelijk geleidingsvermogen of de soortelijke weerstand, met opgave van de meettemperatuur;
  - 1.2.6. de waterstofionenconcentratie (pH);
  - 1.2.7. de anionen en kationen;
  - 1.2.8. de niet geïoniseerde elementen;
  - 1.2.9. de sporenelementen;
  - 1.2.10. de radio-actinologie bij het ontspringen;
  - 1.2.11. in voorkomend geval, de relatieve hoeveelheden isotopen van de samenstellende elementen van het water, zuurstof (¹⁶O — ¹⁸O) en waterstof (protium, deuterium en tritium);
  - 1.2.12. de toxiciteit van bepaalde samenstellende elementen van het water, met inachtneming van de in dit opzicht voor elk element vastgestelde grenzen.
- 1.3. **Criteria voor het microbiologisch onderzoek bij het ontspringen**

Dit onderzoek moet met name het volgende omvatten:

  - 1.3.1. het bewijs van de afwezigheid van pathogene parasieten en micro-organismen;
  - 1.3.2. de kwantitatieve vaststelling van op faecale besmetting wijzende reactiveerbare micro-organismen:
    - a) afwezigheid van escherichia coli of andere coliforme bacteriën in 250 ml bij 37 °C en 44,5 °C;
    - b) afwezigheid van streptococcus faecalis in 250 ml;
    - c) afwezigheid van sulfiet reducerende sporenvormende anaerobe bacteriën in 50 ml;
    - d) afwezigheid van pseudomonas aeruginosa in 250 ml;
  - 1.3.3. de vaststelling van het totale aantal reactiveerbare micro-organismen per ml water:
    - a) bij 20 °C tot 22 °C gedurende 72 uur op een agar-agar-voedingsbodem of een agar-agar-gelatinemengsel;
    - b) bij 37 °C gedurende 24 uur op een agar-agar-voedingsbodem.
- 1.4. **Voorschriften voor het klinisch en farmacologisch onderzoek**
  - 1.4.1. De aard van het onderzoek, dat volgens erkende wetenschappelijke methodes moet worden uitgevoerd, moet aangepast zijn aan de eigen kenmerken van het natuurlijk mineraalwater en de uitwerking ervan op het menselijk organisme, zoals urineafscheiding, functionering van maag of ingewanden, opheffing van het tekort aan minerale substanties, enz.

- 1.4.2. Indien wordt vastgesteld dat een groot aantal klinische observaties een constant karakter vertoont en steeds dezelfde resultaten oplevert kan zulks in voorkomend geval het in punt 1.4.1 bedoelde onderzoek vervangen. In passende gevallen kan klinisch onderzoek in de plaats komen van het in punt 1.4.1 bedoelde onderzoek, op voorwaarde dat daarmee dezelfde resultaten kunnen worden verkregen doordat een groot aantal observaties een constant karakter vertoont en steeds dezelfde resultaten oplevert.

III. AANVULLENDE KWALIFICATIES MET BETREKKING TOT DE NATUURLIJKE GASHOUDENDE MINERAALWATERS

Natuurlijke gashoudende mineraalwaters ontwikkelen aan de oorsprong of na bottelen, spontaan en duidelijk zichtbaar, koolzuurgas onder normale omstandigheden van temperatuur en druk. Gashoudende mineraalwaters worden ingedeeld in drie categorieën met de volgende gereserveerde benamingen:

- a) „Natuurlijk gashoudend mineraalwater”, water waarvan het gehalte aan koolzuurgas afkomstig van de bron, na eventueel decanteren en botteling, even groot is als bij het ontspringen, eventueel rekening houdend met het opnieuw inbrengen van een hoeveelheid van hetzelfde watervlak of dezelfde onderaardse laag afkomstig gas, equivalent met het gas dat tijdens die bewerking is vrijgekomen en onder voorbehoud van de gebruikelijke technische toleranties;
- b) „Met brongas versterkt natuurlijk mineraalwater”, water waarvan het gehalte aan van hetzelfde watervlak of dezelfde onderaardse laag afkomstig koolzuurgas, na eventueel decanteren en botteling, hoger ligt dan bij het ontspringen is waargenomen;
- c) „Natuurlijk mineraalwater met toegevoegd koolzuurgas”, water waaraan koolzuurgas is toegevoegd dat een andere oorsprong heeft dan het watervlak of de onderaardse laag waarvan het afkomstig is.

BIJLAGE II

VOORWAARDEN INZAKE DE EXPLOITATIE EN HET IN DE HANDEL BRENGEN VAN
NATUURLIJK MINERAALWATER

1. De exploitatie van een bron van natuurlijk mineraalwater is onderworpen aan een vergunning van de verantwoordelijke autoriteit in het land waar het water wordt gewonnen, na constatering dat het betrokken water voldoet aan bijlage I, deel I.
2. De installaties voor de exploitatie moeten zo zijn gebouwd dat iedere mogelijkheid van besmetting wordt voorkomen en dat het water de eigenschappen behoudt, die met zijn kwalificatie overeenkomen en die het op het ogenblik van het ontspringen bezat.

Daartoe en inzonderheid:

- a) moet de bron of het ontspringingspunt tegen gevaar voor verontreiniging worden beschermd;
- b) moeten de opvangingsinstallaties, de toevoerleidingen en de tanks vervaardigd zijn van materiaal dat geschikt is voor water en wel zodanig, dat elke chemische, fysisch-chemische en bacteriologische verandering van dit water wordt verhinderd;
- c) moeten de exploitatievoorwaarden en met name de was- en bottelinstallaties voldoen aan hygiëne-eisen. In het bijzonder dienen de recipiënten zodanig behandeld of vervaardigd te worden dat vermeden wordt dat de bacteriologische en chemische kenmerken van het natuurlijk mineraalwater worden gewijzigd;
- d) is het transport van natuurlijk mineraalwater in andere recipiënten dan die welke voor de levering aan de eindverbruiker zijn goedgekeurd, verboden.

Het is evenwel toegestaan het bepaalde sub d) niet toe te passen op mineraalwater dat op het grondgebied van een Lid-Staat wordt gewonnen, geëxploiteerd en in de handel gebracht, indien in de betrokken Lid-Staat op het tijdstip van de kennisgeving van de richtlijn mineraalwater van de bron naar de bottelarij mag worden vervoerd in tanks.

3. Wordt tijdens de exploitatie geconstateerd dat het natuurlijk mineraalwater verontreinigd is en niet voldoet aan de bij artikel 5 bepaalde bacteriologische kenmerken, dan moet de exploitant onverwijld alle exploitatiehandelingen, in het bijzonder het bottelen, opschorten tot de oorzaak van de verontreiniging opgeheven is en het water aan artikel 5 voldoet.
4. De verantwoordelijke autoriteit in het land van herkomst gaat over tot periodieke controles van:
  - a) de overeenstemming van het natuurlijk mineraalwater waarvan de bronexploitatie is toegestaan, met bijlage I, deel I;
  - b) de toepassing door de exploitant van de punten 2 en 3.

BIJLAGE III

IN ARTIKEL 9, LID 2, BEDOELDE VERMELDINGEN EN CRITERIA

Vermeldingen	Criteria
Zwak mineraalhoudend	ten hoogste 500 mg/l minerale zouten, berekend als vast residu
Zeer zwak mineraalhoudend	ten hoogste 50 mg/l minerale zouten, berekend als vast residu
Rijk aan minerale zouten	meer dan 1 500 mg/l minerale zouten, berekend als vast residu
Bicarbonaathoudend	meer dan 600 mg/l bicarbonaat
Sulfaathoudend	meer dan 200 mg/l sulfaten
Chloridehoudend	meer dan 200 mg/l chloride
Calciumhoudend	meer dan 150 mg/l calcium
Magnesiumhoudend	meer dan 50 mg/l magnesium
Fluorhoudend	meer dan 1 mg/l fluor
Ijzerhoudend	meer dan 1 mg/l tweewaardig ijzer
Zwak verzuurd	meer dan 250 mg/l vrij koolzuurgas
Natriumhoudend	meer dan 200 mg/l natrium
Geschikt voor de bereiding van babyvoeding	—
Geschikt voor zoutarm dieet	het gehalte aan natrium bedraagt minder dan 20 mg/l
Kan laxerend zijn	—
Kan diuretisch zijn	—

RICHTLIJN VAN DE RAAD

van 15 juli 1980

betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water

(80/778/EEG)

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op de artikelen 100 en 235,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europese Parlement ⁽¹⁾,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité ⁽²⁾,

Overwegende dat het belang voor de volksgezondheid van voor menselijke consumptie bestemd water de vaststelling van kwaliteitsnormen voor dat water vereist;

Overwegende dat een dispariteit tussen de bepalingen betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water, die in de verschillende Lid-Statens reeds van toepassing of in voorbereiding zijn, aanleiding kan geven tot ongelijke mededingingsvoorwaarden en dienengevolge een rechtstreekse invloed kan hebben op de werking van de gemeenschappelijke markt; dat derhalve op dit terrein de in artikel 100 van het Verdrag bedoelde aanpassing van de wetgevingen dient plaats te vinden;

Overwegende dat het noodzakelijk blijkt om deze aanpassing van de wetgevingen vergezeld te doen gaan van een optreden van de Gemeenschap om door een meer omvattende regeling ter zake van voor menselijke consumptie bestemd water één der doelstellingen van de Gemeenschap op het gebied van de verbetering van de levensomstandigheden, van een harmonische ontwikkeling van de economische activiteit binnen de gehele Gemeenschap en van een gestadige en evenwichtige expansie te verwezenlijken; dat derhalve uit dien hoofde een aantal specifieke bepalingen dient te worden vastgesteld; dat, aangezien het Verdrag niet voorziet in de hiertoe vereiste bevoegdheden, van artikel 235 van het Verdrag gebruik dient te worden gemaakt;

Overwegende dat de van 1973 ⁽³⁾ en 1977 ⁽⁴⁾ daterende actieprogramma's van de Europese Gemeenschappen inzake het milieu voorzien in de vaststelling van normen

voor toxische chemische stoffen en voor kiemen die schadelijk zijn voor de gezondheid in voor menselijke consumptie bestemd water zomede in de omschrijving van fysische, chemische en biologische parameters naar gelang van het gebruik dat van water, in het bijzonder van voor menselijke consumptie bestemd water, wordt gemaakt;

Overwegende dat voor natuurlijk mineraal water een afzonderlijke regeling wordt beoogd en dat medicinaal water alsmede sommige soorten water die worden gebruikt in de voedingsindustrie, wanneer dit gebruik geen gevaar oplevert voor de volksgezondheid, uit de werkingssfeer van de richtlijn moeten worden uitgesloten;

Overwegende dat de Raad bij Richtlijn 75/440/EEG ⁽⁵⁾ reeds normen heeft vastgesteld voor oppervlaktewater dat is bestemd voor de produktie van drinkwater;

Overwegende dat de voor bepaalde parameters vastgestelde waarden gelijk moeten zijn aan of lager dan een maximaal toelaatbare concentratie;

Overwegende dat voor water dat voor menselijk gebruik geleverd wordt en dat een onthardingsbehandeling heeft ondergaan, de voor sommige parameters vastgestelde waarden gelijk moeten zijn aan of hoger dan een minimaal vereiste concentratie;

Overwegende dat het wenselijk is dat de Lid-Statens uitgaan van de waarden die als „richtniveau” zijn gekozen;

Overwegende dat, aangezien voor de bereiding van voor menselijke consumptie bestemd water bepaalde stoffen nodig kunnen zijn, het gebruik daarvan moet worden geregeld ten einde eventuele schadelijke gevolgen voor de volksgezondheid van overmatig grote hoeveelheden van deze stoffen te voorkomen;

Overwegende dat, ten einde een zekere soepelheid bij de toepassing van deze richtlijn te bereiken, de Lid-Statens moeten worden gemachtigd om, met inachtneming van bepaalde voorwaarden, van deze richtlijn af te wijken, met name ten einde rekening te houden met bijzondere situaties;

Overwegende dat het, om de waarden van de concentraties van de verschillende parameters na te gaan, gewenst is dat de Lid-Statens de nodige maatregelen nemen ter

⁽¹⁾ PB nr. C 28 van 9. 2. 1976, blz. 27.

⁽²⁾ PB nr. C 131 van 12. 6. 1976, blz. 13.

⁽³⁾ PB nr. C 112 van 20. 12. 1973, blz. 1.

⁽⁴⁾ PB nr. C 69 van 11. 6. 1970, blz. 1.

⁽⁵⁾ PB nr. L 194 van 25. 7. 1975, blz. 34.

uitvoering van een regelmatige controle van de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water;

Overwegende dat de wetenschappelijke en technische vooruitgang een snelle aanpassing van de in deze richtlijn aangegeven referentie-analysmethoden noodzakelijk maakt; dat, ten einde de tenuitvoerlegging van de daartoe noodzakelijke maatregelen te vergemakkelijken, een procedure gewenst is tot instelling van een nauwe samenwerking tussen de Lid-Staten en de Commissie in het kader van een Comité voor de aanpassing aan de vooruitgang van de wetenschap en de techniek,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Deze richtlijn heeft betrekking op de eisen waaraan de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water moet voldoen.

Artikel 2

In de zin van deze richtlijn wordt onder voor menselijke consumptie bestemd water verstaan, al het water, hetzij onbehandeld, hetzij na een behandeling, dat voor dat doel wordt gebruikt, ongeacht de herkomst en ongeacht de vraag of

- het water betreft dat aan de verbruiker wordt geleverd,
- dan wel water
  - dat in een levensmiddelenbedrijf wordt gebruikt voor de vervaardiging, de behandeling, de conservering of het in de handel brengen van voor menselijke consumptie bestemde produkten of stoffen en
  - dat van invloed is op de goede hoedanigheid van de levensmiddelen als eindprodukt.

Artikel 3

Met betrekking tot het in artikel 2, tweede streepje, bedoelde water, passen de Lid-Staten de waarden toe van de respectievelijk in de tabellen D en E van bijlage I bedoelde toxische en microbiologische parameters, alsmede de waarden van de andere parameters die door de bevoegde nationale autoriteiten worden geacht van invloed te kunnen zijn op de goede hoedanigheid van de levensmiddelen als eindprodukt.

Artikel 4

1. Deze richtlijn is niet van toepassing op:
  - a) natuurlijk mineraalwater dat door de bevoegde nationale autoriteiten als zodanig is erkend of omschreven;

- b) medicinaal water dat door de bevoegde nationale autoriteiten als zodanig is erkend.

2. De Lid-Staten mogen het in de handel brengen van levensmiddelen niet verbieden of belemmeren om redenen die samenhangen met de kwaliteit van het gebruikte water, indien de kwaliteit van het gebruikte water voldoet aan de bepalingen van deze richtlijn, tenzij de volksgezondheid daardoor in gevaar zou kunnen worden gebracht.

Artikel 5

Deze richtlijn is van toepassing onverminderd de bijzondere bepalingen die in andere communautaire regelingen zijn vervat.

Artikel 6

1. De Lid-Staten brengen
  - de daartoe geëigende gegevens betreffende de industriële sectoren waarin naar het oordeel van de bevoegde nationale autoriteiten de kwaliteit van het gebruikte water niet van invloed is op de goede hoedanigheid van het eindprodukt in de zin van artikel 2,
  - de nationale waarden van de andere parameters dan de toxische en microbiologische welke in artikel 3 worden bedoeld,

ter kennis van de Commissie.

2. De Commissie bestudeert deze gegevens en neemt in voorkomend geval passende maatregelen. Zij maakt op gezette tijden een samenvattend verslag op ten behoeve van de Lid-Staten.

Artikel 7

1. De Lid-Staten stellen de waarden vast welke van toepassing zijn op voor menselijke consumptie bestemd water, en wel voor de in bijlage I vermelde parameters.
2. Wat betreft de parameters waarvoor geen enkele waarde is aangegeven in bijlage I, kunnen de Lid-Staten de vaststelling van waarden ter uitvoering van lid 1 achterwege laten zolang dergelijke waarden niet door de Raad zijn bepaald.
3. Ten aanzien van de parameters, vermeld in de tabellen A, B, C, D en E van bijlage I:
  - moeten de door de Lid-Staten vast te stellen waarden lager dan of gelijk zijn aan de in de kolom „Maximaal toelaatbare concentratie” vermelde waarden;

— nemen de Lid-Staten voor het vaststellen van de waarden de in de kolom „Richtniveau” vermelde waarden als richtsnoer.

4. Met betrekking tot de in tabel F van bijlage I opgenomen parameters moeten de door de Lid-Staten vast te stellen waarden hoger zijn dan of gelijk zijn aan de in de tabel „Minimaal vereiste concentratie” vermelde waarden voor water, als bedoeld in artikel 2, eerste streepje, dat een onthardingsbehandeling heeft ondergaan.

5. De beoordeling van de in bijlage I vermelde waarden moet geschieden met inachtneming van de opmerkingen.

6. De Lid-Staten nemen de nodige maatregelen om te bewerkstelligen dat voor menselijke consumptie bestemd water ten minste in overeenstemming is met de in bijlage I aangegeven eisen.

Artikel 8

De Lid-Staten treffen alle maatregelen die nodig zijn om te bewerkstelligen dat de stoffen die bij de bereiding van voor menselijke consumptie bestemd water worden gebruikt, niet in het ter beschikking van de gebruiker gestelde water voorkomen in een hogere dan de maximaal toelaatbare concentratie en dat deze stoffen noch direct noch indirect gevaar kunnen opleveren voor de volksgezondheid.

Artikel 9

1. De Lid-Staten kunnen van deze richtlijn afwijken ten einde rekening te houden met:

a) situaties met betrekking tot de natuurlijke staat en de structuur van de bodem van het gebied waarvan de betreffende voorzieningsbron afhankelijk is.

Wanneer een Lid-Staat tot een dergelijke afwijking besluit, geeft hij binnen twee maanden na het nemen van zijn besluit, onder opgave van de redenen van de afwijking, hiervan kennis aan de Commissie;

b) situaties met betrekking tot uitzonderlijke weerkundige omstandigheden.

Wanneer een Lid-Staat tot een dergelijke afwijking besluit, geeft hij binnen 15 dagen na het nemen van zijn besluit, onder opgave van de redenen en van de duur van de afwijking, hiervan kennis aan de Commissie.

2. De Lid-Staten geven de Commissie slechts dan kennis van de in lid 1 bedoelde afwijkingen, indien deze betrekking hebben op een watervoorziening van ten minste 1 000 m³ per dag of op een bevolking van ten minste 5 000 personen.

3. De afwijkingen waartoe krachtens dit artikel wordt besloten, mogen in geen geval de toxische en microbio-

logische factoren betreffen, noch gevaar opleveren voor de volksgezondheid.

Artikel 10

1. In noodgevallen mogen de bevoegde nationale autoriteiten, gedurende een beperkte tijdsduur en tot een maximumwaarde die zij vaststellen, overschrijding van de in bijlage I vermelde maximaal toelaatbare concentraties toelaten, voor zover deze overschrijding geen enkel onaanvaardbaar risico voor de volksgezondheid meebrengt en de voorziening van voor menselijke consumptie bestemd water op geen enkele andere manier kan worden bewerkstelligd.

2. Onverminderd de toepassing van Richtlijn 75/440/EEG, en met name van artikel 4, lid 3, daarvan, kan een Lid-Staat, wanneer hij voor zijn drinkwatervoorziening gebruik dient te maken van oppervlaktewater dat niet de kwaliteit A 3 bezit in de zin van artikel 2 van genoemde richtlijn en hij geen passende behandeling in aanmerking kan doen komen ten einde drinkwater van de in deze richtlijn bedoelde kwaliteit te verkrijgen, gedurende een beperkte tijdsduur en tot een door hem vastgestelde toelaatbare maximumwaarde, overschrijding van de in bijlage I vermelde maximaal toelaatbare concentraties toelaten, voor zover deze overschrijding geen onaanvaardbaar risico voor de volksgezondheid meebrengt.

3. De Lid-Staten die gebruik maken van de in dit artikel bedoelde afwijkingen, stellen de Commissie hiervan onmiddellijk in kennis met opgave van de redenen en de vermoedelijke duur van deze afwijkingen.

Artikel 11

De Lid-Staten zorgen ervoor dat de toepassing van de krachtens deze richtlijn genomen maatregelen niet tot direct of indirect gevolg heeft dat de huidige kwaliteit van het voor menselijke consumptie bestemde water achteruitgaat, of de verontreiniging van het water dat bestemd is voor de produktie van drinkwater, toeneemt.

Artikel 12

1. De Lid-Staten nemen alle nodige maatregelen opdat de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water regelmatig wordt gecontroleerd.

2. Deze controles hebben betrekking op alle voor menselijke consumptie bestemd water, op de plaats waar dit ter beschikking wordt gesteld van de gebruiker, ten einde na te gaan of het voldoet aan de in bijlage I omschreven eisen.

3. De plaatsen van monsterneming worden bepaald door de bevoegde nationale autoriteiten.

4. Voor de uitvoering van de controles houden de Lid-Staten zich aan bijlage II.

5. De Lid-Staten gebruiken zoveel mogelijk de referentie-analysemethoden genoemd in bijlage III.

Laboratoria die andere methoden gebruiken, moeten zich ervan vergewissen, dat daarmee resultaten worden verkregen, die gelijkwaardig zijn aan of vergelijkbaar met die welke worden verkregen met de in bijlage III genoemde methoden.

Artikel 13

De wijzigingen die nodig zijn om de in bijlage III voorkomende referentie-analysemethoden aan de vooruitgang van wetenschap en techniek aan te passen, worden vastgesteld volgens de procedure van artikel 15.

Artikel 14

a) Er wordt een Comité voor de aanpassing aan de vooruitgang van wetenschap en techniek ingesteld, hierna te noemen het „Comité”, dat bestaat uit vertegenwoordigers der Lid-Staten en wordt voorgezeten door een vertegenwoordiger van de Commissie.

b) Het Comité stelt zijn reglement van orde vast.

Artikel 15

1. Indien wordt verwezen naar de in dit artikel vastgestelde procedure, wordt de kwestie bij het Comité ahangig gemaakt door zijn voorzitter, hetzij op diens initiatief, hetzij op verzoek van de vertegenwoordiger van een Lid-Staat.

2. De vertegenwoordiger van de Commissie legt het Comité een ontwerp van de te nemen maatregelen voor. Het Comité geeft zijn advies over dit ontwerp binnen een termijn die de voorzitter kan vaststellen naar gelang van de urgentie van de betrokken kwestie. Het spreekt zich uit met een meerderheid van 41 stemmen, waarbij de stemmen der Lid-Staten worden gewogen als vastgesteld in artikel 148, lid 2, van het Verdrag. De voorzitter neemt geen deel aan de stemming.

3. a) De Commissie stelt de overwogen maatregelen vast wanneer deze in overeenstemming zijn met het advies van het Comité.

b) Wanneer de overwogen maatregelen niet in overeenstemming zijn met het advies van het Comité, of bij ontbreken van een advies, legt de Commissie de Raad onverwijld een voorstel met betrekking tot de te nemen maatregelen voor. De Raad beslist met gekwalificeerde meerderheid van stemmen.

c) Indien de Raad na verloop van drie maanden vanaf het moment dat de kwestie hem werd voorgelegd, niet heeft beslist, worden de voorgestelde maatregelen door de Commissie vastgesteld.

Artikel 16

Het staat de Lid-Staten te allen tijde vrij om voor water dat voor menselijke consumptie is bestemd, strengere voorschriften uit te vaardigen dan die welke in deze richtlijn zijn opgenomen, onverminderd artikel 4, lid 2.

Artikel 17

De Lid-Staten kunnen bijzondere bepalingen vaststellen voor vermeldingen — zowel op verpakkingen of etiketten als in reclame — betreffende de geschiktheid van water voor gebruik in babyvoeding. Deze bijzondere bepalingen kunnen ook betrekking hebben op de eigenschappen van het water die de voorwaarden voor het gebruik van deze vermeldingen bepalen.

De Lid-Staten die dergelijke maatregelen overwegen, stellen de andere Lid-Staten en de Commissie daarvan vooraf in kennis.

Artikel 18

1. De Lid-Staten doen binnen twee jaar te rekenen vanaf de kennisgeving van deze richtlijn de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om aan deze richtlijn en haar bijlagen te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

2. De Lid-Staten delen de Commissie alle belangrijke bepalingen van intern recht mede, die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 19

De Lid-Staten nemen de nodige maatregelen opdat de kwaliteit van het voor menselijke consumptie bestemde water binnen een termijn van vijf jaar na kennisgeving van deze richtlijn daarmede in overeenstemming wordt gebracht.

Artikel 20

In uitzonderlijke gevallen mogen de Lid-Staten voor geografisch afgebakende bevolkingsgroepen bij de Commissie een bijzonder verzoek om meer tijd voor de toepassing van bijlage I indienen.

Dit met redenen omklede verzoek moet melding maken van de ondervonden moeilijkheden en een actieprogramma met tijdschema voorstellen dat ter verbetering van de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water ten uitvoer dient te worden gelegd.

De Commissie zal de actieprogramma's met inbegrip van de tijdschema's bestuderen. In geval van meningsverschil met de betrokken Lid-Staat doet zij aan de Raad passende voorstellen ter zake.

Artikel 21

Deze richtlijn is gericht tot de Lid-Staten.

Gedaan te Brussel, 15 juli 1980.

Voor de Raad

De Voorzitter

J. SANTER

BIJLAGE I

LIJST VAN PARAMETERS

A. ORGANOLEPTISCHE PARAMETERS

	Parameters	Opgave van de uitkomsten ⁽¹⁾	Richtniveau (RN)	Maximaal toelaatbare concentratie (MTC)	Opmerkingen
1	Kleur	mg/l schaal Pt/Co	1	20	
2	Troebelingsgraad	mg/l SiO ₂ Jackson-eenheden	1 0,4	10 4	— meting wordt onder bepaalde omstandigheden vervangen door de meting van het doorzicht, opgegeven in meters op de Secchi-schijf RN: 6 m MTC: 2 m
3	Reuk	vedunningsfactor	0	2 bij 12 °C 3 bij 25 °C	— vergelijken met smaakgetal
4	Smaak	verdunningsfactor	0	2 bij 12 °C 3 bij 25 °C	— vergelijken met reukgetal

⁽¹⁾ Indien een Lid-Staat op de grondslag van Richtlijn 71/354/EEG, zoals laatstelijk gewijzigd, in de nationale wetgeving die overeenkomstig de onderhavige richtlijn is aangepast andere meeteenheden gebruikt dan die welke in deze bijlage worden aangegeven, moeten de aldus aangegeven waarden dezelfde graad van precisie vertonen.

B. FYSISCH-CHEMISCHE PARAMETERS (in samenhang met de natuurlijke structuur van het water)

	Parameters	Opgave van de uitkomsten	Richtniveau (RN)	Maximaal toelaatbare concentratie (MTC)	Opmerkingen
5	Temperatuur	°C	12	25	
6	Waterstofionenconcentratie	pH-eenheid	6,5 ≤ pH ≤ 8,5		— het water mag niet agressief zijn — de pH-waarden gelden niet voor water in verpakkingen — maximaal toelaatbare waarde: 9,5
7	Geleidingsvermogen voor elektriciteit	μS cm ⁻¹ bij 20 °C	400		— overeenkomend met de hoeveelheid mineralen in het water — corresponderende waarden van de soortgelijke weerstand in ohm/cm: 2 500

	Parameters	Opgave van de uitkomsten	Richtniveau (RN)	Maximaal toelaatbare concentratie (MTC)	Opmerkingen
8	Chloriden	mg/l Cl	25		— benaderde concentratie waarboven zich gevolgen zouden kunnen voordoen: 200 mg/l
9	Sulfaten	mg/l SO ₄	25	250	
10	Silicium	mg/l SiO ₂			— zie artikel 8
11	Calcium	mg/l Ca	100		
12	Magnesium	mg/l Mg	30	50	
13	Natrium	mg/l Na	20	175 (met ingang van 1984 met een percentiel 90) 150 (met ingang van 1987 met een percentiel 80) (deze percentielen moeten worden berekend over een referentieperiode van 3 jaar)	<ul style="list-style-type: none"> — bij de waarden van deze parameter is rekening gehouden met de aanbevelingen van een werkgroep van de WGO (Den Haag, mei 1978) betreffende een geleidelijke vermindering van de huidige totale dagelijkse consumptie natriumchloride tot 6 gram. — de Commissie zal vanaf 1 januari 1984 bij de Raad verslagen indienen inzake de ontwikkeling van de totale dagelijkse consumptie van natriumchloride door de bevolking. — in deze verslagen zal de Commissie nagaan in hoeverre de door de werkgroep van de WGO genoemde MTC van 120 mg/l nodig is voor het bereiken van een bevredigend niveau voor de totale consumptie van natriumchloride en zo nodig aan de Raad een nieuwe MTC-waarde voor natrium en een termijn voor het bereiken van deze waarde voorstellen. — de Commissie zal vóór 1 januari 1984 bij de Raad een verslag indienen betreffende de vraag of de referentieperiode van 3 jaar voor de berekening van de percentielen wetenschappelijk al dan niet gefundeerd is.
14	Kalium	mg/l K	10	12	
15	Aluminium	mg/l Al	0,05	0,2	
16	Totale hardheid				— zie tabel F, blz. 23
17	Droogresten	mg/l na drogen bij 180 °C		1 500	
18	Opgeloste zuurstof	% O ₂ -verzadiging			— verzadigingswaarde > 75 % behalve voor ondergronds water
19	Vrij kool-dioxyde	mg/l CO ₂			— het water mag niet agressief zijn

C. PARAMETERS BETREFFENDE ONGEWENSTE STOFFEN (in te grote hoeveelheden) ⁽¹⁾

	Parameters	Opgave van de uitkomsten	Richtniveau (RN)	Maximaal toelaatbare concentratie (MTC)	Opmerkingen
20	Nitraten	mg/l NO ₃	25	50	
21	Nitrieten	mg/l NO ₂		0,1	
22	Ammonium	mg/l NH ₄	0,05	0,5	
23	Kjeldahl-stikstof (N van NO ₂ en NO ₃ uitgezonderd)	mg/l N		1	
24	Oxydeerbaarheid (KMnO ₄)	mg/l O ₂	2	5	— bepaling in verwarmde oplossing en in zuur milieu
25	Organisch koolstoftotaal (TOC)	mg/l C			— de oorzaken van een verhoging van de normale concentraties moeten worden opgespoord
26	Zwavelwaterstof	µg/l S		niet organoleptisch opspoorbaar	
27	Met chloroform extraheerbare stoffen	droogrest mg/l	0,1		
28	Geëmulgeerde of opgeloste koolwaterstoffen (na extractie met ether); minerale oliën	µg/l		10	
29	Fenolen (fenolgetal)	µg/l C ₆ H ₅ OH		0,5	— met uitzondering van natuurlijke fenolen die niet op chloor reageren
30	Borium	µg/l B	1 000		
31	Oppervlaktieve stoffen (die reageren op methyleenblauw)	µg/l (laurylsulfaat)		200	

(1) Sommige van deze stoffen kunnen zelfs vergiftig zijn wanneer zij zich in zeer belangrijke hoeveelheden voordoen.

	Parameters	Opgave van de uitkomsten	Richtniveau (RN)	Maximaal toelaatbare concentratie (MTC)	Opmerkingen
32	Andere gechloreerde koolwaterstoffen die niet onder parameter nr. 55 vallen	µg/l	1		— de concentratie aan haloformen moet zoveel mogelijk worden verlaagd
33	Ijzer	µg/l Fe	50	200	
34	Mangaan	µg/l Mn	20	50	
35	Koper	µg/l Cu	100 — bij de uitgang van de pomp en/of bereidingsinstallaties en hun toebehoren 3 000 — na 12 uur stilstand in de leiding en vlak voor de levering aan de gebruiker		— boven 3 000 µg/l kunnen wrange smaak, verkleuring en corrosie optreden
36	Zink	µg/l Zn	100 — bij de uitgang van de pomp en/of bereidingsinstallaties en hun toebehoren 5 000 — na 12 uur stilstand in de leiding en vlak voor de levering aan de gebruiker		— boven 5 000 µg/l kunnen wrange smaak, troebeling en korrelige neerslagen optreden
37	Fosfor	µg/l P ₂ O ₅	400	5 000	

	Parameters	Opgave van de uitkomsten	Richtniveau (RN)	Maximaal toelaatbare concentratie (MTC)	Opmerkingen
38	Fluor	$\mu\text{g/l F}$ 8 — 12 °C 25 — 30 °C		1 500 700	— MTC varieert met de gemiddelde temperatuur in het betrokken geografische gebied
39	Kobalt	$\mu\text{g/l Co}$			
40	Gesuspendeerde materie		Afwezigheid		
41	Chloorresten	$\mu\text{g/l Cl}$			— zie artikel 8
42	Barium	$\mu\text{g/l Ba}$	100		
43	Zilver	$\mu\text{g/l Ag}$		10	— indien in een uitzonderingsgeval niet systematisch gebruik wordt gemaakt van zilver voor de behandeling van water, mag een MTL-waarde van 80 $\mu\text{g/l}$ worden toegestaan

D. PARAMETERS BETREFFENDE TOXISCHE STOFFEN

	Parameters	Opgave van de uitkomsten	Richtniveau (RN)	Maximaal toelaatbare concentratie (MTC)	Opmerkingen
44	Arsenicum	$\mu\text{g/l As}$		50	
45	Beryllium	$\mu\text{g/l Be}$			
46	Cadmium	$\mu\text{g/l Cd}$		5	
47	Cyaniden	$\mu\text{g/l CN}$		50	
48	Chroom	$\mu\text{g/l Cr}$		50	
49	Kwik	$\mu\text{g/l Hg}$		1	
50	Nikkel	$\mu\text{g/l Ni}$		50	
51	Lood	$\mu\text{g/l Pb}$		50 (in stromend water)	Bij loden leidingen zou het gehalte aan lood niet meer mogen bedragen dan 50 $\mu\text{g/l}$ in een monster dat genomen is na doorstroming. Indien het monster direct is genomen of na doorstroming en het gehalte aan lood veelvuldig of in aanzienlijke mate 100 $\mu\text{g/l}$ overschrijdt, dienen er passende maatregelen te worden genomen ten einde de blootstelling aan lood van de gebruiker te verminderen

	Parameters	Opgave van de uitkomsten	Richtniveau (RN)	Maximaal toelaatbare concentratie (MTC)	Opmerkingen
52	Antimonium	µg/l Sb		10	
53	Selenium	µg/l Se		10	
54	Vanadium	µg/l V			
55	Pesticiden en aanverwante produkten — per afzonderlijke stof — totaal	µg/l		0,1 0,5	Onder pesticiden en aanverwante produkten worden verstaan: — insecticiden: — persistente organische chloorverbindingen — organische fosforverbindingen — carbamaten — herbiciden — fungiciden — PCB's en PCT's
56	Aromatische polycyclische koolwaterstoffen	µg/l		0,2	— referentiestoffen: — fluoranteen — benzo 3,4 fluoranteen — benzo 1,12 fluoranteen — benzo 3,4 pyreen — benzo 1,12 peryleen — indeno (1, 2, 3-cd) pyreen

E. MICROBIOLOGISCHE PARAMETERS

	Parameters	Uitkomsten: hoeveelheid van het monster in ml	Richtniveau (RN)	Maximaal toelaatbare concentratie (MTC)	
				Membraanfilter-methode	Meervoudige proefbuisjes-methode (MPN)
57	Totaal aantal colibacteriën ⁽¹⁾	100	—	0	MWA < 1
58	Faecale colibacteriën	100	—	0	MWA < 1
59	Faecale streptokokken	100	—	0	MWA < 1
60	Sulfietreducerende clostridia	20	—	—	MWA ≤ 1

Water dat voor menselijk consumptie is bestemd, mag geen pathogene organismen bevatten.

Ten einde het microbiologische onderzoek van voor menselijke consumptie bestemd water zo volledig mogelijk te doen zijn, verdient het aanbeveling naast de in tabel E vermelde kiemen, een onderzoek te verrichten naar ziektekiemen, in het bijzonder:

- salmonella,
- pathogene stafylokokken,
- faecale bacteriofagen,
- enterovirussen.

Evenmin mag dit water

- parasitaire organismen,
  - algen,
  - andere morfologische elementen (kleine dierlijke organismen),
- bevatten.

⁽¹⁾ Mits er een voldoende aantal monsters wordt onderzocht (95 % moet aan de eis voldoen).

	Parameters		Uitkomsten: hoeveelheid van het monster in ml	Richtniveau (RN)	Maximaal toelaatbare concentratie	Opmerkingen
61	Totaal aantal kiemen voor water dat aan de verbruiker wordt geleverd	37 °C	1	10 ⁽¹⁾ ⁽²⁾	—	
		22 °C	1	100 ⁽¹⁾ ⁽²⁾	—	
62	Telling totaal aantal kiemen voor water in verpakkingen	37 °C	1	5	20	De Lid-Staten kunnen onder hun verantwoordelijkheid en wanneer de parameters 57, 58, 59 en 60 en pathogene organismen ontbreken, water voor binnenlands gebruik verpakken, waarvan het totaal aantal kiemen de voor parameter 62 voorgeschreven MTC-waarden overschrijdt. De MTC-waarden moeten worden gemeten binnen 12 uur volgend op het verpakken, terwijl het water van de monsters gedurende deze periode van 12 uur op een constante temperatuur moet worden gehouden.
		22 °C	1	20	100	

⁽¹⁾ In gedesinfecteerd water moeten de overeenkomstige waarden bij het verlaten van het behandelingsstation duidelijk lager liggen.

⁽²⁾ Wanneer deze waarden tijdens achtereenvolgende monsternemingen aanhoudend worden overschreden, moet een controle worden uitgevoerd.

F. MINIMAAL VEREISTE CONCENTRATIE VOOR WATER DAT EEN ONTHARDING HEEFT ONDERGAAN EN AAN DE VERBRUIKER WORDT GELEVERD

	Parameters	Opgave van de uitkomsten	Minimaal vereiste concentratie (onthard water)	Opmerkingen
1	Totale hardheid	mg/l Ca	60	Calcium of andere gelijkwaardige kationen
2	Waterstofionenconcentratie	pH		} Het water mag niet agressief zijn
3	Alkaliteit	mg/l HCO ₃	30	
4	Opgeloste zuurstof			

NB: — De voorschriften met betrekking tot hardheid, waterstofionenconcentratie, opgeloste zuurstof en calcium zijn eveneens van toepassing op ontzilt water.

— Indien water in verband met zijn buitengewone natuurlijke hardheid overeenkomstig tabel F wordt onthard voordat het ter consumptie wordt aangeboden, mag het natriumgehalte van dit water in uitzonderingsgevallen hoger zijn dan de waarden van de kolom toelaatbare maximale concentraties. Er moet echter naar gestreefd worden dit gehalte zo laag mogelijk te houden en er dient rekening te worden gehouden met de eisen in verband met de bescherming van de volksgezondheid.

OMREKENINGSTABEL VOOR VERSCHILLENDE MEETEENHEDEN VOOR DE HARDHEID VAN HET WATER

	Franse graad	Engelse graad	Duitse graad	Milligram Ca	Millimol Ca
Franse graad	1	0,70	0,56	4,008	0,1
Engelse graad	1,43	1	0,80	5,73	0,143
Duitse graad	1,79	1,25	1	7,17	0,179
Milligram Ca	0,25	0,175	0,140	1	0,025
Millimol Ca	10	7	5,6	40,08	1

BIJLAGE II

SCHEMA EN FREQUENTIE VAN MODELANALYSES

A. SCHEMA VAN MODELANALYSES (Voor de controles in aanmerking te nemen parameters)

	Modelanalyse In aanmerking te nemen parameters	Minimumcontrole (C 1)	Gewone controle (C 2)	Periodieke controle (C 3)	Controle op ongeregelde tijdstippen bij situaties van bijzondere of toevallige aard (C 4)
A	ORGANOLEPTISCHE PARAMETERS	— reuk ⁽¹⁾ — smaak ⁽¹⁾	— reuk — smaak — troebelingsgraad (aspect)	Gewone controleanalyse + andere parameters volgens voetnoot ⁽⁴⁾	De bevoegde autoriteiten van de Lid-Staten bepalen de parameters ⁽⁵⁾ , al naar gelang van de omstandigheden, waarbij alle voorwaarden in aanmerking worden genomen die een schadelijke invloed kunnen hebben op de kwaliteit van het drinkwater dat aan de verbruiker wordt geleverd
B	FYSISCH-CHEMISCHE PARAMETERS	— geleidingsvermogen voor elektriciteit of een andere fysisch-chemische parameter — chloorresten ⁽³⁾	— temperatuur ⁽²⁾ — geleidingsvermogen voor elektriciteit of een andere fysisch-chemische parameter — pH — chloorresten ⁽³⁾		
C	ONGEWENSTE PARAMETERS		— nitraten — nitrieten — ammonium		
D	TOXISCHE PARAMETERS				
E	MICROBIOLOGISCHE PARAMETERS	— totaal aantal colibacteriën of telling totalen bij 22° en 37° — faecale colibacteriën	— totaal aantal colibacteriën — faecale colibacteriën — telling totalen bij 22° en 37°		

OPMERKING: Er dient een modelanalyse, een zogenaamde eerste analyse, te worden toegevoegd die met name wordt uitgevoerd vóór de exploitatie van een bron. De in aanmerking te nemen parameters zijn die van de gewone controleanalyse, waar onder andere verschillende toxische of ongewenste stoffen op grond van vermoedens aan toegevoegd kunnen worden. De lijst moet worden opgesteld door de bevoegde nationale autoriteiten.

⁽¹⁾ Kwalitatieve schatting.

⁽²⁾ Behalve voor water in verpakkingen.

⁽³⁾ Of andere stoffen en uitsluitend bij behandeling.

⁽⁴⁾ Deze parameters worden bepaald door de bevoegde nationale autoriteiten, waarbij alle omstandigheden in aanmerking worden genomen die nadelig kunnen zijn voor de kwaliteit van het drinkwater dat aan de verbruiker wordt geleverd en die het mogelijk kunnen maken de ionenbalans van de bestanddelen te beoordelen.

⁽⁵⁾ De bevoegde autoriteiten kunnen andere parameters gebruiken dan die vermeld in bijlage I van deze richtlijn.

B. TABEL VAN DE MINIMALE FREQUENTIE VAN DE MODELANALYSES ⁽³⁾

Hoeveelheid geproduceerd of gedistribueerd water m ³ /dag	Bevolking (berekening gebaseerd op 200 l/dag per inwoner)	Analyse C 1	Analyse C 2	Analyse C 3	Analyse C 4
		Aantal monster-nemingen/jaar	Aantal monster-nemingen/jaar	Aantal monster-nemingen/jaar	
100	500	(¹)	(¹)	(¹)	Frequentie te bepalen door bevoegde volksgezondheidsdiensten op basis van bijzondere situatie
1 000	5 000	(¹)	(¹)	(¹)	
2 000	10 000	12	3	(¹)	
10 000	50 000	60	6	1	
20 000	100 000	120	12	2	
30 000	150 000	180	18	3	
60 000	300 000	360 (²)	36	6	
100 000	500 000	360 (²)	60	10	
200 000	1 000 000	360 (²)	120 (²)	20 (²)	
1 000 000	5 000 000	360 (²)	120 (²)	20 (²)	

(¹) Frequentie wordt overgelaten aan het initiatief van de bevoegde nationale autoriteiten. Voor water dat bestemd is voor de levensmiddelenindustrie dient de controle evenwel ten minste één keer per jaar te geschieden.

(²) De bevoegde nationale autoriteiten moeten trachten deze frequentie zoveel mogelijk op te voeren.

(³) a) In geval van water dat gedesinfecteerd moet worden, moet de frequentie van de microbiologische analyses verdubbeld worden.

b) In geval van hoge frequentie is het aan te bevelen om zo regelmatig mogelijke tussenpozen te nemen tussen twee monster-nemingen.

c) Wanneer de waarden van de resultaten van de in de voorgaande jaren genomen monsters constant zijn en significant beter zijn dan de in bijlage I genoemde grenswaarden en wanneer er geen enkele factor is ontdekt waardoor de kwaliteit van het water achteruit zou kunnen gaan, mogen de minimale frequenties van de hierboven genoemde analyses verlaagd worden:

- voor oppervlaktewater met een factor 2; dit geldt echter niet voor de frequenties van de microbiologische analyses;
- onverminderd het bepaalde sub a) voor ondergronds water met een factor 4.

BIJLAGE III

REFERENTIE-ANALYSEMETHODEN

A. ORGANOLEPTISCHE PARAMETERS

1. Kleur	Fotometrische methode en ijking op de Pt/Co-schaal
2. Troebelingsgraad	Bepaling met kiezelgoer — Bepaling met formazine — Methode volgens Secchi
3. Reuk	Door opeenvolgende verdunningen, bepaling bij 12 °C of 25 °C
4. Smaak	Door opeenvolgende verdunningen, bepaling bij 12 °C of 25 °C

B. FYSISCH-CHEMISCHE PARAMETERS

5. Temperatuur	Thermometrie
6. Waterstofionen-concentratie	Elektrometrie
7. Geleidingsvermogen voor elektriciteit	Elektrometrie
8. Chloriden	Titrimetrie — Methode van Mohr
9. Sulfaten	Gravimetrie — Complexometrie — Spectrofotometrie
10. Silicium	Absorptiespectrofotometrie
11. Calcium	Atomaire absorptie — Complexometrie
12. Magnesium	Atomaire absorptie
13. Natrium	Atomaire absorptie
14. Kalium	Atomaire absorptie
15. Aluminium	Atomaire absorptie — Absorptiespectrofotometrie
16. Totale hardheid	Complexometrie
17. Droogresten	Droogdampen bij 180 °C en wegen
18. Opgeloste zuurstof	Winkler-methode — Methode met specifieke elektroden
19. Vrij kooldioxyde	Acidimetrie

C. PARAMETERS BETREFFENDE ONGEWENSTE STOFFEN

20. Nitraten	Absorptiespectrofotometrie — Methode met specifieke elektroden
21. Nitrieten	Absorptiespectrofotometrie
22. Ammonium	Absorptiespectrofotometrie
23. Kjeldahl-stikstof	Oxydatie — Titrimetrie/Absorptiespectrofotometrie
24. Oxydeerbaarheid	KMnO ₄ , tien minuten doorkoken in zuur milieu
25. Totaal organische koolstof (TOC)	—

26. Zwavelwaterstof	Absorptiespectrofotometrie
27. Met chloroform extraheerbare stoffen	Extractie vloeistof/vloeistof met gezuiverde chloroform met neutrale pH; weging van het residu
28. Koolwaterstoffen (opgelost of geëmulgeerd); minerale oliën	Infrarood absorptiespectrofotometrie
29. Fenolen (fenolgetal)	Absorptiespectrofotometrie, methode met paranitraniline en methode met 4-aminoantipyrine
30. Borium	Atomaire absorptie — Absorptiespectrofotometrie
31. Oppervlakactieve stoffen (die reageren op methyleenblauw)	Absorptiespectrofotometrie met methyleenblauw
32. Andere organische chloorverbindingen	Gas- of vloeistofchromatografie na extractie door geschikte oplosmiddelen en zuivering — Indien nodig identificatie van de bestanddelen van de mengsels; kwantitatieve bepaling
33. IJzer	Atomaire absorptie — Absorptiespectrofotometrie
34. Mangaan	Atomaire absorptie — Absorptiespectrofotometrie
35. Koper	Atomaire absorptie — Absorptiespectrofotometrie
36. Zink	Atomaire absorptie — Absorptiespectrofotometrie
37. Fosfor	Absorptiespectrofotometrie
38. Fluor	Absorptiespectrofotometrie — Methode met specifieke elektroden
39. Kobalt	—
40. Gesuspendeerde materie	Methode van filtreren over poreus membraan 0,45 μ of centrifugeren (minimumtijd 15 minuten en gemiddelde versnelling 2 800 tot 3 200 g), droging bij 105 °C en weging
41. Chloorresten	Titrimetrie — Absorptiespectrofotometrie
42. Barium	Atomaire absorptie

D. PARAMETERS BETREFFENDE TOXISCHE PARAMETERS

43. Zilver	Atomaire absorptie
44. Arsenicum	Absorptiespectrofotometrie — Atomaire absorptie
45. Beryllium	—
46. Cadmium	Atomaire absorptie
47. Cyaniden	Absorptiespectrofotometrie
48. Chroom	Atomaire absorptie — Absorptiespectrofotometrie
49. Kwik	Atomaire absorptie
50. Nikkel	Atomaire absorptie
51. Lood	Atomaire absorptie
52. Antimonium	Absorptiespectrofotometrie

53. Selenium	Atomaire absorptie
54. Vanadium	—
55. Pesticiden en aanverwante produkten	Zie methode sub 32
56. Aromatische polycyclische koolwaterstoffen	Meting van fluorescentie-intensiteit in het ultraviolet na extractie met hexaan — Gaschromatografie of meting van de fluorescentie in het ultraviolet na dunne-laagchromatografie — Vergelijkende metingen ten opzichte van een mengsel van zes ijkstoffen met dezelfde concentratie ⁽¹⁾

E. MICROBIOLOGISCHE PARAMETERS

57. ⁽²⁾ Totale colibacteriën	Gisting in meervoudige proefbuisjes. Steekenting van de positieve buisjes op een medium voor bevestiging. Tellen volgens techniek van het meest waarschijnlijke aantal (MWA) of Membraanfiltratie en kweek op een geschikt medium zoals lactose-tergitolagar, endo-agar of bouillon met 0,4 % teepol. Enting en identificatie van de verdachte kolonies Incubatietemperatuur voor totaal aantal colibacteriën: 37 °C Incubatietemperatuur voor fecale colibacteriën: 44 °C
58. ⁽²⁾ Fecale colibacteriën	
59. ⁽²⁾ Fecale streptokokken	Natriumazide-methode (Litsky). Tellen volgens techniek van het meest waarschijnlijke aantal (MWA) Membraanfiltratie en kweek op een geschikt medium
60. ⁽²⁾ Sulfietreducerende clostridia	Na verwarming van het monster tot 80 °C, telling van de sporen door: — uitzaaien in voedingsbodem met glucose, sulfiet en ijzer en de kolonies met zwarte kring tellen; — filtreren over membraanfilter, het omgekeerde filter plaatsen op voedingsbodem met glucose, sulfiet en ijzer, overdekt met agar, telling van de zwarte kolonies; — verdeling over kweekbuisjes „DRCM” (Differential Reinforced Clostridial Medium), overbrengen van de zwarte buisjes op voedingsbodem met lakmoesmelk; telling volgens MWA.
61/62. ⁽²⁾ Telling totale kiemen	Enting door opneming in agar-voedingsbodem

AANVULLENDE ONDERZOEKEN

Salmonella	Concentratie door membraanfiltratie. Enting op medium voor vooraanrijking. Aanrijking, steekenting op agar voor isolatiedoel-einden — Identificatie
Pathogene stafylokokken	Filtreren over membraan en kweken op specifieke voedingsbodem (bij voorbeeld hypersaliene voedingsbodem volgens Chapman). Aantonen van de pathogeniteit

⁽¹⁾ In aanmerking te nemen ijkstoffen: fluoranteen, benzo-3,4 fluoranteen, benzo-11,12 fluoranteen, benzo-3,4 pyreen, benzo-1,12 peryleen en indeno (1,2,3-cd) pyreen.

⁽²⁾ *Opmerking:* De incubatie duurt gewoonlijk 24 of 48 uur, behalve voor totaalstellingen, in welk geval de incubatietijd 48 of 72 uur bedraagt.

Fecale bacteriofagen	Techniek volgens Guelin
Enterovirussen	Concentratie door filtreren, uitvlokken of centrifugeren, en identificatie
Protozoa	Concentratie door filtreren over membraan, microscopisch onderzoek, pathogeniteitstest
Kleine dierlijke organismen (wormen — larven)	Concentratie door filtreren over membraan — Microscopisch onderzoek — Pathogeniteitstest

F. MINIMAAL VEREISTE CONCENTRATIE

Alkaliteit	Acidimetrie met methyloorange
------------	-------------------------------

RICHTLIJN VAN DE RAAD

van 15 juli 1980

betreffende grenswaarden en richtwaarden van de luchtkwaliteit voor zwaveldioxyde en zwevende deeltjes

(80/779/EEG)

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op de artikelen 100 en 235,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europese Parlement ⁽¹⁾,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité ⁽²⁾,

Overwegende dat krachtens de actieprogramma's van de Europese Gemeenschappen inzake het milieu van 1973 ⁽³⁾ en 1977 ⁽⁴⁾ bij voorrang maatregelen tegen zwaveldioxyde en zwevende deeltjes moeten worden getroffen wegens hun toxiciteit en gezien de stand van de kennis ten aanzien van hun effecten op de gezondheid van de mens en op het milieu;

Overwegende dat verschillen in de bepalingen die in de diverse Lid-Staten met betrekking tot zwaveldioxyde en zwevende deeltjes in de lucht reeds van toepassing zijn of worden opgesteld, tot ongelijke concurrentievoorwaarden kunnen leiden en zodoende rechtstreeks van invloed kunnen zijn op de werking van de gemeenschappelijke markt; dat derhalve moet worden overgegaan tot het nader tot elkaar brengen van de wettelijke bepalingen als bedoeld in artikel 100 van het Verdrag;

Overwegende dat een van de voornaamste taken van de Europese Economische Gemeenschap is het bevorderen van een harmonische ontwikkeling van de economische activiteit binnen de gehele Gemeenschap alsmede van een gestadige en evenwichtige expansie, hetgeen ondenkbaar is zonder bestrijding van verontreinigingen en hinder of zonder verbetering van de kwaliteit van het bestaan en de bescherming van het milieu; dat, aangezien het Verdrag niet in de daartoe vereiste bevoegdheden voorziet, een beroep moet worden gedaan op artikel 235 van het Verdrag;

Overwegende dat, ter bescherming van met name de gezondheid van de mens, voor deze twee verontreinigende stoffen grenswaarden moeten worden vastgesteld die op het grondgebied van de Lid-Staten gedurende bepaalde periodes niet mogen worden overschreden en dat deze waarden gebaseerd zijn op de resultaten van de werkzaamheden in het kader van de WGO, met name op de relatie doses/effecten voor zwaveldioxyde en zwevende deeltjes te zamen genomen;

Overwegende dat deze grenswaarden, ondanks de genomen maatregelen, mogelijk niet kunnen worden nageleefd in bepaalde zones, weshalve de Lid-Staten in aanmerking moeten kunnen komen voor in de tijd beperkte afwijkingen, mits zij aan de Commissie plannen voorleggen die gericht zijn op de geleidelijke verbetering van de luchtkwaliteit in die zones;

Overwegende dat ook richtwaarden moeten worden vastgesteld die moeten dienen ter preventie op lange termijn op het gebied van gezondheid en milieubescherming en als referentiepunten voor de invoering van specifieke regimes binnen door de Lid-Staten vastgestelde zones;

Overwegende dat de maatregelen die uit hoofde van deze richtlijn worden genomen economisch haalbaar moeten zijn en verenigbaar met een evenwichtige ontwikkeling;

Overwegende dat de Lid-Staten voor passend toezicht op de luchtkwaliteit en met name op de naleving van de grenswaarden meetstations dienen te installeren die de nodige gegevens voor de toepassing van deze richtlijn moeten verschaffen;

Overwegende dat het, wegens het bestaan van verschillende methoden voor monsternemingen en analyses in de Lid-Staten, in bepaalde omstandigheden mogelijk moet zijn andere methoden voor monsternemingen en analyses te gebruiken dan de referentiemethoden die in de richtlijn zijn voorgeschreven;

Overwegende dat sommige Lid-Staten bijzondere methoden voor monsternemingen en analyses gebruiken die niet gemakkelijk in correlatie kunnen worden gebracht met de referentiemethoden; dat het derhalve noodzakelijk is dat in de richtlijn verschillende grenswaarden worden gespecificeerd, die moeten worden nageleefd wanneer die methoden worden gebruikt; dat de betrokken Lid-Staten in een reeks representatieve

(1) PB nr. C 83 van 4. 4. 1977, blz. 44.

(2) PB nr. C 204 van 30. 8. 1976, blz. 34.

(3) PB nr. C 112 van 20. 12. 1973, blz. 1.

(4) PB nr. C 139 van 13. 6. 1977, blz. 1.

stations ook parallelle metingen moeten verrichten waarbij gebruik gemaakt wordt van de referentiemethoden naast hun eigen meetmethoden; dat de Commissie nieuwe voorstellen dient voor te leggen in het licht van deze parallelle metingen en van de noodzaak discriminerende bepalingen te vermijden;

Overwegende dat de verdere ontwikkeling van referentiemethoden voor monsterneming en analyse uit deze richtlijn in het licht van de technische en wetenschappelijke vooruitgang ter zake wenselijk kan zijn; dat om de uitvoering van de daartoe noodzakelijke werkzaamheden te vergemakkelijken een procedure moet worden ingesteld voor de totstandbrenging van een nauwe samenwerking tussen de Lid-Staten en de Commissie in het Comité voor de aanpassing aan de vooruitgang van wetenschap en techniek,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Deze richtlijn heeft ten doel grenswaarden (bijlage I) en richtwaarden (bijlage II) voor zwaveldioxyde en zwevende deeltjes in de lucht, alsmede de daarvoor geldende toepassingsvoorwaarden vast te stellen ter verbetering van:

- de bescherming van de gezondheid van de mens;
- de bescherming van het milieu.

Artikel 2

1. Onder grenswaarden worden verstaan :

- de overeenkomstig tabel A van bijlage I te zamen genomen concentraties van zwaveldioxyde en zwevende deeltjes, alsmede
- de overeenkomstig tabel B van bijlage I afzonderlijk genomen concentraties van zwevende deeltjes,

die op het gehele grondgebied van de Lid-Staten gedurende bepaalde periodes onder de voorwaarden van de volgende artikelen niet mogen worden overschreden ter bescherming van met name de gezondheid van de mens.

2. Onder richtwaarden worden verstaan de gedurende bepaalde periodes in aanmerking genomen concentraties van zwaveldioxyde en zwevende deeltjes, als vermeld in bijlage II, die moeten dienen:

- ter preventie op lange termijn op het gebied van gezondheid en milieubescherming;
- als referentiepunten voor de invoering van specifieke regimes binnen door de Lid-Staten vastgestelde zones.

Artikel 3

1. De Lid-Staten nemen de nodige maatregelen opdat met ingang van 1 april 1983 de concentraties van zwaveldioxyde en zwevende deeltjes in de lucht niet meer bedragen dan de grenswaarden van bijlage I, onverminderd de hierna volgende bepalingen.

2. Wanneer een Lid-Staat van mening is dat de concentraties van zwaveldioxyde en zwevende deeltjes in de lucht, ondanks de genomen maatregelen, na 1 april 1983 in bepaalde zones de in bijlage I opgenomen grenswaarden dreigen te overschrijden, stelt hij de Commissie hiervan voor 1 oktober 1982 in kennis.

Tegelijkertijd stelt hij de Commissie in kennis van de plannen gericht op de geleidelijke verbetering van de kwaliteit van de lucht in die zones. In deze plannen, die zijn opgesteld aan de hand van ter zake dienende gegevens over aard, oorsprong en ontwikkeling van de verontreiniging, worden in het bijzonder de maatregelen beschreven die zijn of zullen worden genomen, alsmede de procedures die zijn of zullen worden toegepast door de Lid-Staat. Deze maatregelen en procedures moeten bewerkstelligen dat de concentraties van zwaveldioxyde en zwevende deeltjes in de lucht binnen die zones zo spoedig mogelijk en uiterlijk vóór 1 april 1993 dalen onder of gelijk worden aan de in bijlage I opgenomen grenswaarden.

Artikel 4

1. Voor de zones waar de te verwachten toeneming van de verontreiniging door zwaveldioxyde en zwevende deeltjes ten gevolge van met name stedelijke of industriële ontwikkelingen naar de mening van de betrokken Lid-Staat moet worden beperkt of voorkomen, stelt de Lid-Staat, uitgaande van de richtwaarden in bijlage II als referentiepunt, waarden vast die lager moeten zijn dan de grenswaarden van bijlage I.

2. Voor de zones van zijn grondgebied die naar de mening van de betrokken Lid-Staat vanuit milieu-oogpunt bijzonder moeten beschermd, stelt de Lid-Staat waarden vast die doorgaans lager zijn dan de richtwaarden van bijlage II.

3. De Lid-Staten stellen de Commissie in kennis van de waarden, de termijnen en tijdschema's die zij voor de in de leden 1 en 2 bedoelde zones hebben vastgesteld, alsmede van de eventuele passende maatregelen die zij hebben genomen.

Artikel 5

Behalve dat zij voldoen aan het bepaalde in artikel 3, lid 1, en artikel 4, lid 1, trachten de Lid-Staten vanuit een streven naar nadere voorzorg ten aanzien van de bescherming van de gezondheid en het milieu, de richtwaarden van bijlage II te benaderen daar waar de gemeten concentraties hoger dan die waarden zijn.

Artikel 6

De Lid-Staten richten meetstations op die de nodige gegevens moeten verschaffen voor de toepassing van deze richtlijn, met name in de zones waarin de in artikel 3, lid 1, bedoelde grenswaarden kunnen worden benaderd of overschreden, alsmede in de in artikel 3, lid 2, bedoelde zones; de stations moeten worden gevestigd op plaatsen waar de verontreiniging wordt verondersteld het sterkst te zijn en waar de gemeten concentraties representatief zijn voor de plaatselijke omstandigheden.

Artikel 7

1. Met ingang van de inwerkingtreding van deze richtlijn stellen de Lid-Staten de Commissie uiterlijk zes maanden na het einde (vastgesteld op 31 maart) van de jaarlijkse referentieperiode in kennis van de gevallen waarin de in bijlage I van deze richtlijn vermelde grenswaarden zijn overschreden alsmede van de gemeten concentraties.

2. Tevens stellen zij de Commissie uiterlijk één jaar na het einde van de jaarlijkse referentieperiode in kennis van de redenen van die overschrijdingen alsmede van de maatregelen die zij hebben getroffen om herhaling te voorkomen.

3. Bovendien stellen de Lid-Staten de Commissie op haar verzoek in kennis van gegevens over de concentraties van zwaveldioxyde en zwevende deeltjes in zones die zij hebben aangewezen krachtens artikel 4, leden 1 en 2.

Artikel 8

De Commissie publiceert jaarlijks een samenvattend verslag over de toepassing van deze richtlijn.

Artikel 9

De toepassing van de maatregelen die krachtens deze richtlijn worden genomen mag er niet toe leiden dat daar waar bij het van toepassing worden van deze richtlijn de verontreiniging door zwaveldioxyde en zwevende deeltjes gering is ten opzichte van de in bijlage I opgenomen grenswaarden, de kwaliteit van de lucht merkbaar achteruitgaat.

Artikel 10

1. Voor de toepassing van deze richtlijn gebruiken de Lid-Staten hetzij de in bijlage III vermelde referentiemethoden voor de monsternemingen en de analyses, hetzij enige andere monsternemings- en analysemethoden waarvoor zij de Commissie op gezette tijden aantonen:

— dat zij een bevredigende correlatie van de resultaten met die van de referentiemethode oplevert, of

— dat uit metingen die parallel met de referentiemethode worden verricht in een reeks representatieve stations die zijn gekozen in overeenstemming met de eisen van artikel 6, een redelijk stabiel verband blijkt te bestaan tussen de resultaten met deze methode en de resultaten met de referentiemethode.

2. Onverminderd de andere bepalingen van deze richtlijn mag een Lid-Staat, hangende het besluit van de Raad betreffende de in lid 4 bedoelde Commissievoorstellen, ook gebruik maken van de monsternemings- en analysemethoden als omschreven in bijlage IV, alsmede van de bij deze methoden behorende eveneens in bijlage IV opgenomen waarden in plaats van de grenswaarden in bijlage I.

3. De Lid-Staat die besluit gebruik te maken van het bepaalde in lid 2 dient echter parallelle metingen te verrichten in een reeks in overeenstemming met de eisen van artikel 6 gekozen representatieve stations ten einde een nader onderzoek in te stellen naar de overeenkomstige strengheid van de grenswaarden van bijlage IV en van bijlage I. Het resultaat van deze parallelle metingen, en daarbij met name gevallen waarin de in bijlage I bedoelde grenswaarden zijn overschreden, alsmede de gemeten concentraties, worden op gezette tijden en ten minste tweemaal per jaar aan de Commissie toegezonden ter opneming in het jaarlijks verslag als bedoeld in artikel 8.

4. De Commissie brengt na vijf maar binnen zes jaar na het verstrijken van de termijn van 24 maanden bedoeld in artikel 15, lid 1, verslag uit over de resultaten van de krachtens lid 3 verrichte parallelle metingen en doet met name in het licht van deze resultaten en de noodzaak om discriminerende bepalingen te voorkomen voorstellen met betrekking tot lid 2 en bijlage IV. In het in artikel 8 bedoelde jaarlijkse verslag vermeldt de Commissie of zij noemenswaardige en herhaalde overschrijdingen van de grenswaarden van bijlage I heeft geconstateerd.

5. In samenwerking met de Lid-Staten verricht de Commissie op geselecteerde plaatsen in de Lid-Staten studies inzake monsterneming en analyse met betrekking tot enerzijds zwaveldioxyde en anderzijds zwarte rook en zwevende deeltjes. Deze studies zijn er met name op gericht de harmonisatie van monsternemings- en analysemethoden voor deze verontreinigende stoffen te stimuleren.

Artikel 11

1. Wanneer de Lid-Staten in grensgebieden waarden vaststellen voor de concentraties van zwaveldioxyde en zwevende deeltjes in de lucht overeenkomstig artikel 4, leden 1 en 2, plegen zij vooraf overleg met elkaar. De Commissie kan bij dit overleg aanwezig zijn.

2. Wanneer de in bijlage I opgenomen grenswaarden of de in artikel 4, leden 1 en 2, bedoelde waarden, voor

zover over laatstgenoemde waarden overleg is gepleegd overeenkomstig lid 1, worden overschreden of dreigen te worden overschreden ten gevolge van een merkbare verontreiniging die een andere Lid-Staat als oorsprong heeft of kan hebben, plegen de betrokken Lid-Staten overleg met elkaar ten einde de situatie te verhelpen. De Commissie kan bij dit overleg aanwezig zijn.

Artikel 12

De procedure van de artikelen 13 en 14 met het oog op de aanpassing van deze richtlijn aan de technische vooruitgang heeft betrekking op de verdere ontwikkeling van de in bijlage III vermelde referentiemethoden voor de monsternemingen en de analyses. Deze aanpassing mag niet tot gevolg hebben dat de in de bijlagen I en II vermelde effectieve waarden van de concentraties al dan niet rechtstreeks worden gewijzigd.

Artikel 13

1. Ter uitvoering van artikel 12 wordt een Comité ingesteld voor de aanpassing van deze richtlijn aan de vooruitgang van wetenschap en techniek, hierna te noemen „Comité”, dat is samengesteld uit vertegenwoordigers van de Lid-Staten en wordt voorgezeten door een vertegenwoordiger van de Commissie.
2. Het Comité stelt zijn reglement van orde vast.

Artikel 14

1. In de gevallen waarin wordt verwezen naar de in dit artikel omschreven procedure, wordt deze procedure bij het Comité ingeleid door de voorzitter, hetzij op diens initiatief, hetzij op verzoek van de vertegenwoordiger van een Lid-Staat.
2. De vertegenwoordiger van de Commissie legt aan het Comité een ontwerp voor van de te nemen maatregelen. Het Comité brengt over dit ontwerp advies uit binnen een termijn die de voorzitter kan bepalen naar gelang van de urgentie van het betreffende vraagstuk. Het Comité spreekt zich uit met een meerderheid van

41 stemmen, waarbij de stemmen van de Lid-Staten worden gewogen overeenkomstig het bepaalde in artikel 148, lid 2, van het Verdrag. De voorzitter neemt geen deel aan de stemming.

3. De Commissie stelt de beoogde maatregelen vast wanneer zij in overeenstemming zijn met het advies van het Comité.

Wanneer de beoogde maatregelen niet in overeenstemming zijn met het advies van het Comité of bij gebreke van een advies doet de Commissie onverwijld een voorstel aan de Raad betreffende de vast te stellen maatregelen. De Raad besluit met gekwalificeerde meerderheid van stemmen.

Indien de Raad na een termijn van drie maanden, te rekenen vanaf de indiening van het voorstel, geen besluit heeft genomen, worden de voorgestelde maatregelen door de Commissie vastgesteld.

Artikel 15

1. Binnen 24 maanden na kennisgeving van deze richtlijn voeren de Lid-Staten de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in om aan het bepaalde in deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie hiervan onmiddellijk in kennis.
2. De Lid-Staten dragen er zorg voor dat de tekst van de bepalingen van intern recht die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen, ter kennis van de Commissie wordt gebracht.

Artikel 16

Deze richtlijn is gericht tot de Lid-Staten.

Gedaan te Brussel, 15 juli 1980.

Voor de Raad

De Voorzitter

J. SANTER

BIJLAGE I

GRENSWAARDEN VOOR ZWAVELDIOXYDE EN ZWEVENDE DEELTJES

(gemeten volgens de zwarte-rookmethode)

TABEL A

Grenswaarden voor zwaveldioxyde uitgedrukt in $\mu\text{g}/\text{m}^3$ met de verbonden waarden voor zwevende deeltjes (gemeten volgens de zwarte-rookmethode ⁽¹⁾) uitgedrukt in $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Beschouwde periode	Grenswaarde voor zwaveldioxyde	Verbonden waarde zwevende deeltjes
Jaar	80 (mediaan van de tijdens het jaar gemeten gemiddelde dagwaarden)	> 40 (mediaan van de tijdens het jaar gemeten gemiddelde dagwaarden)
	120 (mediaan van de tijdens het jaar gemeten gemiddelde dagwaarden)	$\leq$ 40 (mediaan van de tijdens het jaar gemeten gemiddelde dagwaarden)
Winter (1 oktober — 31 maart)	130 (mediaan van de tijdens de winter gemeten gemiddelde dagwaarden)	> 60 (mediaan van de tijdens de winter gemeten gemiddelde dagwaarden)
	180 (mediaan van de tijdens de winter gemeten gemiddelde dagwaarden)	$\leq$ 60 (mediaan van de tijdens de winter gemeten gemiddelde dagwaarden)
Jaar (bestaande uit meetperiode-eenheden van 24 uur)	250 ⁽²⁾ (98 percentiel van alle tijdens het jaar gemeten gemiddelde dagwaarden)	> 150 (98 percentiel van alle tijdens het jaar gemeten gemiddelde dagwaarden)
	350 ⁽²⁾ (98 percentiel van alle tijdens het jaar gemeten gemiddelde dagwaarden)	$\leq$ 150 (98 percentiel van alle tijdens het jaar gemeten gemiddelde dagwaarden)

⁽¹⁾ De resultaten van de metingen van zwarte rook volgens de OESO-methode zijn omgerekend in gravimetrische eenheden, zoals omschreven door de OESO (zie bijlage III).

⁽²⁾ De Lid-Staten moeten alle dienstige maatregelen treffen opdat deze waarde niet gedurende meer dan drie opeenvolgende dagen wordt overschreden. Bovendien moeten de Lid-Staten trachten dergelijke overschrijdingen van deze waarde te voorkomen en te beperken.

TABEL B

Grenswaarden voor zwevende deeltjes (gemeten volgens de zwarte-rookmethode ⁽¹⁾)
uitgedrukt in $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Beschouwde periode	Grenswaarde voor zwevende deeltjes
Jaar	80 (mediaan van de tijdens het jaar gemeten gemiddelde dagwaarden)
Winter (1 oktober - 31 maart)	130 (mediaan van de tijdens de winter gemeten gemiddelde dagwaarden)
Jaar (bestaande uit meetperiode-eenheden van 24 uur)	250 ⁽²⁾ (98 percentiel van alle tijdens het jaar gemeten gemiddelde dagwaarden)

⁽¹⁾ De resultaten van de metingen van zwarte rook volgens de OESO-methode zijn omgerekend in gravimetrische eenheden, zoals omschreven door de OESO (zie bijlage III).

⁽²⁾ De Lid-Staten moeten alle dienstige maatregelen treffen opdat deze waarde niet gedurende meer dan drie opeenvolgende dagen wordt overschreden. Bovendien moeten de Lid-Staten trachten dergelijke overschrijdingen van deze waarde te voorkomen en te beperken.

BIJLAGE II

RICHTWAARDEN VOOR ZWAVELDIOXYDE EN ZWEVENDE DEELTJES

(gemeten volgens de zwarte-rookmethode)

TABEL A

Richtwaarden voor zwaveldioxyde, uitgedrukt in $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Beschouwde periode	Richtwaarde voor zwaveldioxyde
Jaar	40 tot 60 (rekenkundig gemiddelde van de tijdens het jaar gemeten gemiddelde dagwaarden)
24 uur	100 tot 150 (gemiddelde dagwaarde)

TABEL B

Richtwaarden voor zwevende deeltjes (gemeten volgens de zwarte-rookmethode ⁽¹⁾),
uitgedrukt in $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Beschouwde periode	Richtwaarde voor zwevende deeltjes
Jaar	40 tot 60 (rekenkundig gemiddelde van de tijdens het jaar gemeten gemiddelde dagwaarden)
24 uur	100 tot 150 (gemiddelde dagwaarde)

⁽¹⁾ De resultaten van de metingen van zwarte rook volgens de OESO-methode zijn omgerekend in gravimetrische eenheden, zoals omschreven door de OESO (zie bijlage III).

BIJLAGE III**IN HET KADER VAN DEZE RICHTLIJN TOE TE PASSEN REFERENTIEMETHODEN VOOR DE
MONSTERNEMINGEN EN DE ANALYSES****A. ZWAVELDIOXYDE**

Voor de bepaling van zwaveldioxyde wordt bij de referentiemethode voor de monsterneming gebruik gemaakt van de apparatuur, beschreven in internationale norm ISO/4219, eerste uitgave 1979/09/15. De bemonsteringstijd bedraagt normaliter 24 uur.

De referentiemethode voor de analyse is die welke hierna in bijlage V tot in bijzonderheden is beschreven; zij stoelt op het ontwerp van internationale norm ISO DP-6767, herziening februari 1979: „kwaliteit van de lucht — bepaling van de massaconcentratie van zwaveldioxyde in de buitenlucht — methode waarbij gebruik wordt gemaakt van tetrachloormercuraat (TCM)/pararosaniline”. Deze analysemethode berust op het principe van de colorimetrische reactie met pararosaniline.

B. ZWEVENDE DEELTJES

Voor de bepaling van de zwarte rook en de omrekening ervan in gravimetrische eenheden wordt de methode die is genormaliseerd door de OESO-werkgroep methoden voor het meten van luchtverontreiniging en onderzoekstechnieken (1964), als referentiemethode beschouwd.

Voor de door de ISO respectievelijk de OESO gestandaardiseerde methoden gelden de door deze organisaties gepubliceerde versies in diverse talen en de andere versies die door de Commissie daarmee conform worden verklaard.

BIJLAGE IV

IN HET KADER VAN ARTIKEL 10, LID 2, GELDENDE GRENSWAARDEN VOOR
 ZWAVELDIOXYDE EN ZWEVENDE DEELTJES
 (gemeten volgens een gravimetrische methode)

TABEL A

Grenswaarden voor zwaveldioxyde, uitgedrukt in $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Beschouwde periode	Grenswaarde voor zwaveldioxyde
Jaar	140 (rekenkundig gemiddelde van de tijdens het jaar gemeten waarden van 30 minuten)
Jaar (bestaande uit meetperiode-eenheden van 30 minuten)	400 (95 percentiel van alle tijdens het jaar gemeten waarden van 30 minuten)

TABEL B

Grenswaarden voor zwevende deeltjes (gemeten volgens de hierna sub ii)
 beschreven gravimetrische methode), uitgedrukt in $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Beschouwde periode	Grenswaarde voor zwevende deeltjes
Jaar	150 (rekenkundig gemiddelde van de tijdens het jaar gemeten gemiddelde dagwaarden)
Jaar bestaande uit meetperiode-eenheden van 24 uur	300 (95 percentiel van alle tijdens het jaar gemeten gemiddelde dagwaarden)

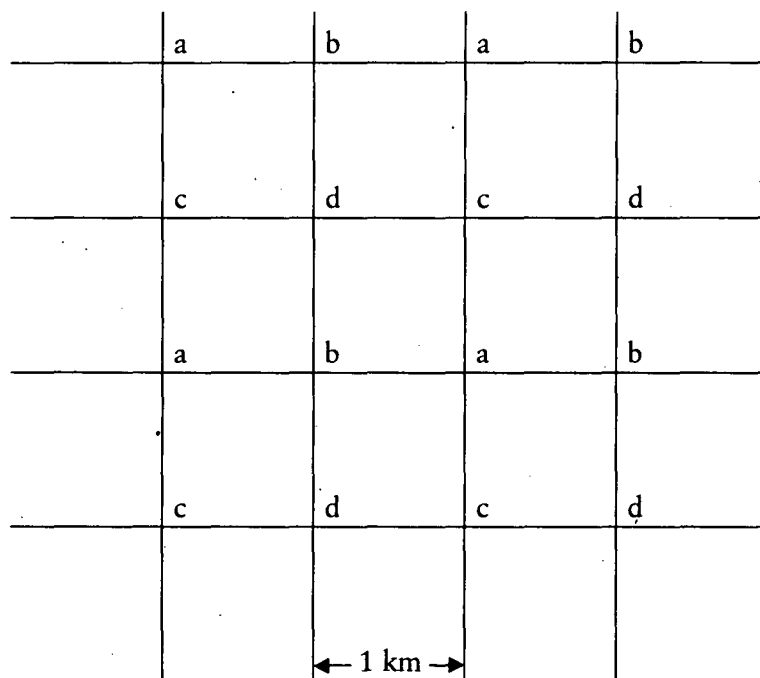
De in het kader van artikel 10, lid 2, toe te passen methoden voor monsterneming en analyse zijn voor:

i) Zwaveldioxyde

- *monsternemingsmethode*: er wordt gebruik gemaakt van meetstations voor steekproefsgewijze meting in een net van meetpunten waarvan men in figuur 1 een voorbeeld ziet. Op elk punt van het net worden jaarlijks ten minste 13 monsters genomen, op werkdagen tussen 8 en 16 uur. De verschillende monsternemingen worden verricht over ononderbroken periodes van een half uur, gelijkmatig over het hele jaar verdeeld, bij voorbeeld overeenkomstig het volgende schema.

De eerste dag worden de monsters genomen op de in figuur 1 met „a” aangeduide meetpunten, de tweede dag op de met „b” aangeduide punten, de derde dag op de met „c” aangeduide punten en de vierde dag op de met „d” aangeduide punten. Deze monsternemingen worden telkens na vier weken op elk meetpunt herhaald voor andere, „willekeurig” gekozen perioden van een half uur.

- beoordelingsperiode: 1 jaar,
- aantal meetpunten: 16 per net,
- bemonsteringstijd: een half uur ononderbroken, tussen 8 en 16 uur op de werkdagen,
- aantal metingen per punt: ten minste 13,
- totaal aantal metingen: ten minste 208.

Figuur 1

Schema voor monsternemingen

— *analysemethode*: de referentiemethode van bijlage III. De procedure van artikel 10, lid 1, is van toepassing.

ii) Zwevende deeltjes

— *monsternemingsmethode*:

1. De zwevende deeltjes worden verzameld op een filter, hetzij een membraanfilter, hetzij een glasvezelfilter.
2. De bemonsteringsinrichting bestaat uit:
  - een filter,
  - een filterhouder,
  - een pomp,
  - een volumetrische gasmeter.
3. De bemonsteringsinrichting omvat geen inrichting voor het fractioneren van de deeltjes.
4. De bemonsteringstijd bedraagt 24 uur.
5. Het filter moet worden beschermd tegen directe sedimentering van deeltjes en tegen de directe invloed van weersomstandigheden.
6. De gebruikte filters dienen een nuttig effect van meer dan 99 % te hebben voor deeltjes met een aërodynamische diameter van 0,3 µm.
7. De snelheid van de lucht aan het oppervlak van het filter moet tussen 33 en 55 cm/sec. bedragen. De vermindering van de snelheid gedurende de bemonsteringstijd mag niet meer bedragen dan 5 % bij gebruik van glasvezelfilters en 25 % bij gebruik van membraanfilters.
8. Tijdens het jaar worden minstens 100 monsternemingen verricht, die gelijkmatig over deze periode worden gespreid.

— *analysemethode*:

- a) De analyse geschiedt door middel van weging.
- b) 1. Membraanfilters moeten vóór en na de bemonstering worden geconditioneerd door ze gedurende twee uur op een constante temperatuur tussen 90 en 100 °C te houden en ze daarna gedurende ten minste twee uur op te slaan in een exsiccator voordat ze worden gewogen.
2. Glasvezelfilters moeten vóór en na de bemonstering worden geconditioneerd door ze gedurende 24 uur in een omgeving van 20 °C en 50 % relatieve vochtigheid te houden voordat ze worden gewogen.

BIJLAGE V

REFERENTIEMETHODE VOOR DE ANALYSE VAN ZWAVELDIOXYDE

Kwaliteit van de lucht — Bepaling van de massaconcentratie van zwaveldioxyde in de buitenlucht —
Tetrachloormercuraat (TCM) — Pararosanilinemethode

1. DOEL

In dit ontwerp van een internationale norm is een spectrofotometrische methode beschreven voor de bepaling van de massaconcentratie van zwaveldioxyde in de buitenlucht. De norm omvat zowel bemonsterings- als analysemethoden.

2. TOEPASSINGSGEBIED

Aan de hand van de in deze norm beschreven methode kunnen concentraties zwaveldioxyde in de lucht van 7 tot 1.150 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ worden bepaald.

Opmerking

Indien hogere concentraties moeten worden bepaald kunnen delen van het monster of kleinere luchtmonsters dan die welke in deze norm zijn voorgeschreven, worden genomen. In dit geval moet het vangstpercentage van het speciale systeem worden bepaald bij de betreffende concentraties en hoeveelheden bemonsterde lucht.

Storingen door zware metalen, stikstofoxyden, ozon en verbindingen met een zwavelatoom met een oxydatietoestand van 2 (b.v. zwavelwaterstof en mercaptanen) worden opgeheven of tot een minimum beperkt. Zwavelzuur en sulfaten storen niet. Bepaald werd dat zwaveltrioxyde niet stoort. Deze stof wordt waarschijnlijk in zwavelzuur omgezet in de absorptievloeistof.

3. PRINCIPE

Een luchtmonster wordt geleid door een oplossing van natriumtetrachloormercuraat (TCM) waarin het in de lucht aanwezige zwaveldioxyde wordt geabsorbeerd door vorming van een dichloorsulfietmercuraatcomplex.

Aan het monster wordt sulfaminezuuroplossing toegevoegd om de storing door het nitrietanion op te heffen. Nitriet wordt gevormd door stikstofoxyden uit de lucht. Vervolgens wordt een formaldehyde-oplossing en een oplossing van pararosaniline in fosforzuur toegevoegd, waardoor onder andere de pH op $1,6 \pm 0,1$ wordt gebracht.

Pararosaniline vormt met formaldehyde en het bisulfietanion het sterk gekleurde pararosanilinemethylsulfonzuur dat zich als een tweekleurenindicator gedraagt ($\lambda_{\text{max}} = 548 \text{ nm}$ bij pH $1,6 \pm 0,1$).

De concentratie van zwaveldioxyde wordt afgeleid uit een ijkcurve getrokken op basis van ijk-gasmengsels (6.3.1). Naar gelang van de beschikbare laboratoriumuitrusting kan het in bepaalde gevallen, voor routinecontroles, aanbeveling verdienen de ijk-gasmengsels te vervangen door natriumbisulfietoplossingen, waarvan de concentratie bekend is. Deze methode mag evenwel slechts worden toegepast na behoorlijke ijking met een permeatie-apparaat.

4. REAGENTIA

4.1. Alleen p. a. reagentia mogen worden gebruikt.

Tenzij anders is vermeld, wordt met „water” gedestilleerd water bedoeld. Dit water mag geen oxyderende stoffen bevatten en moet bij voorkeur tweemaal gedestilleerd zijn in een geheel glazen destillatie-apparaat.

4.2. Absorptie-oplossing: 0,04 mol/l natriumtetrachloormercuraat (TCM).

Los 10,9 g kwik(II)chloride, 4,7 g natriumchloride en 0,07 g dinatriumetheendiaminetetraazijnzuur (Na_2EDTA) in water op en vul aan tot 1 liter.

De oplossing is verschillende maanden houdbaar; zij mag niet worden gebruikt wanneer zich een neerslag heeft gevormd.

Opmerkingen

1. De toegevoegde hoeveelheid EDTA voorkomt storingen tot 60 μg door ijzer (III), tot 10 μg door mangaan (II), tot 10 μg door chroom (III), tot 10 μg door koper (II) en tot 22 μg door vanadium (V) in 10 ml absorptie-oplossing.
2. De oplossing is giftig en er moet voorzichtig mee worden omgegaan. Een methode om kwik na analyse terug te winnen is in bijlage C aangegeven. Indien de absorptie-oplossing met de huid in aanraking komt, moet onmiddellijk met water worden gespoeld.

4.3. **Zoutzuur, 1 mol/l**

Vul 86 ml geconcentreerd zoutzuur, HCl ($\rho = 1,19 \text{ g/ml}$) aan tot 1 liter.

4.4. **Pararosanilinehydrochloride, 0,2 % voorraadoplossing**

Los 0,2 g pararosanilinehydrochloride $\text{C}_{19}\text{H}_{17}\text{N}_3 \cdot \text{HCl}$ in 100 ml zoutzuur (4.3) op.

Opmerking

Het pararosanilinehydrochloride waarvan gebruik wordt gemaakt bij de bereiding van de voorraadoplossing moet een grotere zuiverheid hebben dan 95 % (zie bijlage D) en in azijnzuur — natriumacetaatbuffer (0,1 mol/l) een maximumabsorptie vertonen bij 540 nm. Bovendien mag de extinctie van de reagensblanco niet meer dan 0,10 bedragen wanneer de blanco op de in punt 6.2 beschreven wijze is bereid.

Indien aan deze eisen niet is voldaan, mag het reagens niet worden gebruikt. Het reagens kan worden gezuiverd door herkristallisatie of extractie (zie bijlage D).

4.5. **Fosforzuur, 3 mol/l**

Vul 205 ml geconcentreerd fosforzuur, H_3PO_4 ($\rho = 1,69 \text{ g/ml}$) met water aan tot 1 liter.

4.6. **Pararosaniline reagens**

Pipetteer 20 ml pararosanilinehydrochloride voorraadoplossing (4.4) en 25 ml fosforzuur (4.5) in een 250 ml maatkolf en vul aan met water.

Dit reagens is verschillende maanden houdbaar, indien in het donker bewaard.

4.7. **Formaldehyde, werkoplossing**

Pipetteer 5 ml van een formaldehyde-oplossing 40 %, HCHO , in een 1 liter maatkolf en vul aan met water. Bereid dit dagelijks vers.

4.8. **Sulfaminezuur, 0,6 % werkoplossing**

Los 0,6 g sulfaminezuur, $\text{NH}_2\text{SO}_3\text{H}$, in 100 ml water op.

Deze oplossing is enkele dagen houdbaar, indien toetreding van lucht wordt voorkomen.

4.9. **Natriumbisulfiet, voorraadoplossing**

Los 0,3 g natriummetabisulfiet, $\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_5$, op in 500 ml tweemaal gedestilleerd water dat door koken zoveel mogelijk van opgeloste gassen is ontdaan (ook vers gedestilleerd water mag gebruikt worden). De verkregen oplossing bevat 320 tot 400 μg zwaveldioxyde-equivalenten per milliliter. De exacte concentratie wordt jodometrisch bepaald door toevoeging van een overmaat jodium aan een deel van de oplossing en terugtitratie met gestelde natriumthio-sulfaatoplossing (zie bijlage B).

De oplossing is niet houdbaar.

4.10. **Natriumbisulfietstandaardoplossing**

Pipetteer onmiddellijk na titerstelling 2 ml van de natriumbisulfietvoorraadoplossing (4.9) in een 100 ml maatkolf en vul aan met natriumtetrachloormercuraatoplossing (4.2).

Deze oplossing is 30 dagen houdbaar indien bewaard bij 5 °C. Bij kamertemperatuur is de oplossing slechts één dag houdbaar.

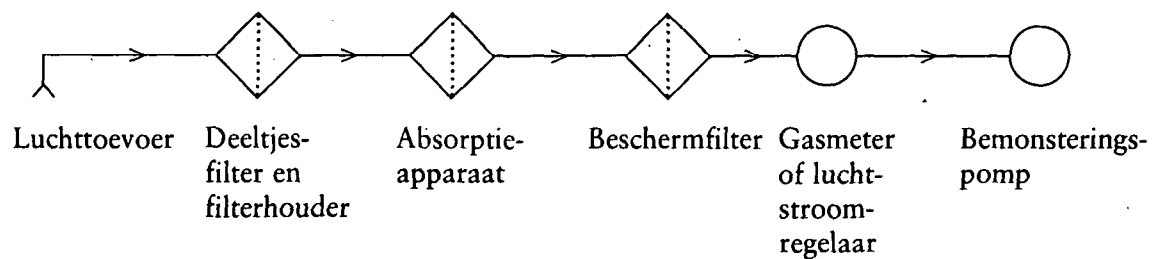
5. APPARATUUR

5.1. Bemonsteringsapparatuur

De apparatuur voor bemonstering is aangegeven in ISO DIS 4219: Air Quality — Determination of gaseous compounds in ambient air. Bemonsteringsapparatuur zoals aangegeven in figuur 1.

Figuur 1

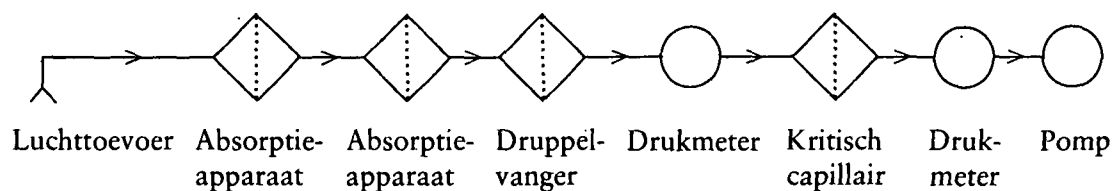
Blokdiagram van de bemonsteringsapparatuur

In plaats van een gasmeter kan ook gebruik worden gemaakt van een injectienaald als gethermostateerd kritisch capillair. In dit geval moet de pomp $p_d/p_u \leq 0,5$ kunnen bereiken, waarbij p_d en p_u de druk resp. stroomopwaarts en stroomafwaarts over de naald is (zie 5.5).

De apparatuur is afgebeeld in figuur 2:

Figuur 2

5.2. Absorptie-apparaten

Bruikbare absorptie-apparaten moeten een vangstrendement van ten minste 95 % voor zwaveldioxyde hebben. Voorbeelden van bruikbare absorptie-apparaten zijn aangegeven in bijlage A.

Het vangstpercentage hangt af van de geometrie van het absorptie-apparaat, de grootte van de gastabellen en de tijd dat deze in contact zijn met de absorptie-oplossing. Het vangstpercentage kan worden bepaald door serieschakeling van een tweede absorptie-apparaat aan het eerste in het bemonsteringssysteem en de verhouding vast te stellen tussen de hoeveelheid zwaveldioxyde die in het eerste apparaat wordt gevonden en de lokale hoeveelheid zwaveldioxyde in de twee apparaten. Bij gebruik van midget impingers in de omstandigheden die in punt 6.1 zijn aangegeven, bleek het vangstpercentage hoger te liggen dan 98 %.

Het gebruik van mengsels van zwaveldioxyde en lucht voor het ijken, zoals is beschreven in punt 6.3.1, levert automatisch het vangstpercentage van het systeem op.

5.3. Zwavelwaterstofabsorber

Glazen buisje gevuld met kwartswol, die met een oplossing, bevattende 0,5 % zilversulfaat, Ag_2SO_4 en 2,5 % kaliumwaterstofsulfaat, $KHSO_4$, is geïmpregneerd. Voor de impregnering brengt men de oplossing tweemaal in het buisje, waarna de kwartswol door verwarming in een stikstofstroom wordt gedroogd.

5.4. Transportflessen

Polytheenflessen met een inhoud van 100 ml om de belichte absorptie-oplossingen naar het laboratorium te brengen.

5.5. Manometer

Twee manometers tot op 1 000 Pa nauwkeurig, voor het meten van de druk bij gebruik van een kritisch capillair in plaats van een gasmeter.

5.6. Spectrofotometer of filterfotometer

Spectrofotometer of filterfotometer geschikt voor metingen van de extinctie bij een golflengte van ongeveer 550 nm. Bij gebruik van een spectrofotometer moet een ijking bij 548 nm worden uitgevoerd. Bij gebruik van een filterfotometer moet de maximale transmissie van het filter bij 550 nm liggen. Te hoge blanco extincties kunnen zich voordoen bij gebruik van apparaten met een spectrale bandbreedte die groter is dan 20 nm.

Gebruik hetzelfde cuvet voor de meting van de extinctie veroorzaakt door monsters en standaarden. Indien meer van deze cuvetten gebruikt worden, moeten de cuvetten spectrofotometrisch gelijk zijn.

6. UITVOERING

6.1. Bemonstering

Breng 10 ml TCM-oplossing (4.2) in een absorptie-apparaat en plaats dit in het bemonsteringssysteem (figuur 1). Scherm, om ontleding te voorkomen, de absorptie-oplossing gedurende de bemonstering tegen direct zonlicht af door de absorptiefles met geschikt materiaal, b.v. aluminiumfolie, te bedekken. De bemonsteringsduur en de doorstromingsnelheid moeten gekozen worden in afhankelijkheid van de concentratie van het zwaveldioxyde in de lucht.

Bij gebruik van midget impingers moet de doorstromingsnelheid tussen de 0,5 l/min en de 1 l/min liggen. Voorts moet minimaal 25 liter lucht worden doorgezogen.

De beste resultaten worden verkregen met een zodanige doorstromingsnelheid en bemonsteringstijd dat 0,5 — 3,0 µg (0,2 — 1,2 µl bij 25 °C en 101,325 kPa) zwaveldioxyde per ml absorptieoplossing verzameld wordt.

Indien wordt vermoed dat de lucht zwavelstof bevat, moet deze door middel van een zwavelwaterstofabsorber (5.3) worden verwijderd. Plaats de absorber tussen de deeltjesfilter en het absorptie-apparaat.

Bepaal na bemonstering de bemonsterde hoeveelheid lucht en noteer de luchttemperatuur en -druk (7.1, opmerking). Indien het monster gedurende meer dan 24 uur vóór de analyse moet worden bewaard, moet het bij 5 °C worden bewaard.

Opmerking

Indien het monster zichtbaar neerslag vertoont is dit waarschijnlijk toe te schrijven aan de reactie van Hg(II) met een gereduceerde zwavelverbinding. Verwijder het precipitaat door filtratie of centrifugering.

6.2. Analyse

Laat de monsters na de bemonstering ten minste 20 minuten staan zodat geabsorbeerd ozon zich kan ontleden. Breng de absorptievloeistof vervolgens kwantitatief in een 25 ml maatkolf. Gebruik ongeveer 5 ml water om te spoelen.

Breng voor de blanco 10 ml onbelichte absorptie-oplossing (4.2) in een 25 ml maatkolf. Voeg reagentia toe in de hierna beschreven volgorde en bepaal de extinctie ten opzichte van gedestilleerd water, waarbij gebruik wordt gemaakt van cuvetten van 10 mm. Vergelijk deze extinctie met de blanco extinctie die bij het opstellen van de ijkcurve werd verkregen. Verschillen van meer dan 10 % tussen beide waarden wijzen op verontreiniging van het gedestilleerd water en/of de reagentia of op ontleding van de reagentia. Bereid in het laatste geval nieuwe reagentia.

Voeg 1 ml sulfaminezuuroplossing (4.8) aan iedere kolf toe en wacht gedurende 10 minuten om door reactie de storing door nitriet, gevormd uit stikstofoxyden, te voorkomen. Pipetteer vervolgens 2 ml formaldehyde-oplossing (4.7) en 5 ml pararosanilinereagens (4.6) in de kolven. Vul aan met vers gekookt en gekoeld gedestilleerd water en breng in een thermostaatbad van 20 °C. Meet na 30 tot 60 minuten de extinctie van monster en blanco bij 548 nm ten opzichte van water.

Spoel de cuvet na gebruik om afzetting van de kleurstof op de wanden te voorkomen.

Opmerking

Bij een vast tijdsverloop tussen de toevoeging van ieder reagens, b.v. 1 minuut, wordt een betere reproduceerbaarheid van de kleurontwikkeling verkregen.

Oplossingen met een grotere extinctie dan die van de hoogste concentratie, die voor het ijkten werd gebruikt, mogen ten hoogste zesmaal met reagensblanco worden verdund om bepaal-

bare extincties te verkrijgen. Deze zijn evenwel slechts een indicatie binnen $\pm 10\%$ van de werkelijke extinctiewaarde.

6.3. Ijking

6.3.1. Ijking met gassen van zwaveldioxyde en lucht

Gassen van zwaveldioxyde en lucht worden bereid volgens ISO/DIS 6349.

Voor de opstelling van de ijkcurve, die een grafiek is van de extinctie uitgezet tegen de zwaveldioxydeconcentratie, zijn ten minste vier verschillende concentratieniveaus van zwaveldioxyde binnen het in de afdeling 2 aangegeven gebied nodig.

De bemonstering en de analyse, zoals deze resp. in 6.1 en 6.2 zijn beschreven, worden uitgevoerd met betrekking tot ieder van de ijk-gasmengsels. De extinctiewaarden worden uitgezet tegen de gegeven zwaveldioxydeconcentraties; er wordt een ijkcurve opgesteld.

6.3.2. Met natriumsulfietoplossing

Pipetteer 0, 1,0, 2,0, 3,0 4,0 en 5,0 ml natriumbisulfietstandaardoplossing (4.10) in 25 ml-maatkolven. Vul het volume tot circa 10 ml aan met natriumtetrachloormercuraatoplossing (4.2). Voeg vervolgens de reagentia toe zoals in punt 6.2 is beschreven. Meet de extincties ten opzichte van gedestilleerd water. Maak voor het behalen van een grotere nauwkeurigheid gebruik van een thermostaatbad. De temperatuur bij de ijking mag niet meer dan ± 1 graad afwijken van de temperatuur waarbij de bepaling wordt uitgevoerd.

Zet in een grafiek de extincties op de verticale as tegen microgrammen zwaveldioxyde, berekend overeenkomstig bijlage B, op de horizontale as uit. Een lineair verband moet worden verkregen. Het intercept dat de ijklijn van de verticale as afsnijdt, wijkt doorgaans minder dan 0,02 extinctie-eenheden af van de blanco (nulstandaard) aflezing bij gebruik van 10 mm cuvetten. Bereken de ijkfactor (reciproke waarde, van de hellingshoek). De ijkfactor mag worden gebruikt voor de berekening van resultaten indien de temperatuur of de pH bij de ijking niet te veel van de temperatuur en pH bij de bepaling afwijkt. Bij een serie bepalingen moet ten minste één controlemonster worden opgenomen om de betrouwbaarheid van de ijkfactor te kunnen vaststellen.

7. VERSLAG

7.1. Berekening

Bereken de massaconcentratie van zwaveldioxyde aan de hand van de volgende formule:

$$SO_2 = \frac{f(a_s - a_b)}{V}$$

Hierin is:

SO_2 = massaconcentratie van zwaveldioxyde in microgrammen per kubieke meter,

f = ijkfactor (zie 6.3.2),

a_s = extinctie van het monster,

a_b = extinctie van de blanco,

V = volume luchtmonster in kubieke meter.

Opmerking

Indien de massaconcentratie van zwaveldioxyde onder referentie-omstandigheden (25 °C, 1 bar) nodig is, moet het volume luchtmonster V door de overeenkomstige waarde van het volume onder referentie-omstandigheden, V_R , worden vervangen:

$$V_R = \frac{298 V p}{273 + T}$$

Hierin is:

p = barometrische druk in bar,

T = temperatuur van het luchtmonster in °C.

7.2. Onderste analysegrens

De onderste analysegrens van zwaveldioxyde gebaseerd op tweemaal de standaardafwijking in de blanco en gebruik van 10 ml TCM-monsteroplossing ligt tussen 0,2 en 1,0 μg . Dit komt overeen met massaconcentraties van zwaveldioxyde tussen 7 en 33 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (0,002 — 0,011 pm) bij een luchtmonster van 30 l (b.v. bemonsteringsduur 1 uur bij een flow van 0,5 l/min).

7.3. Reproduceerbaarheid en juistheid

De reproduceerbaarheid en de juistheid van de methode zijn nog niet zeker bekend met betrekking tot een aantal zwaveldioxydeconcentraties. Dit is eveneens het geval met het absolute vangstpercentage in relatie tot diverse bemonsterings- en testapparaten.

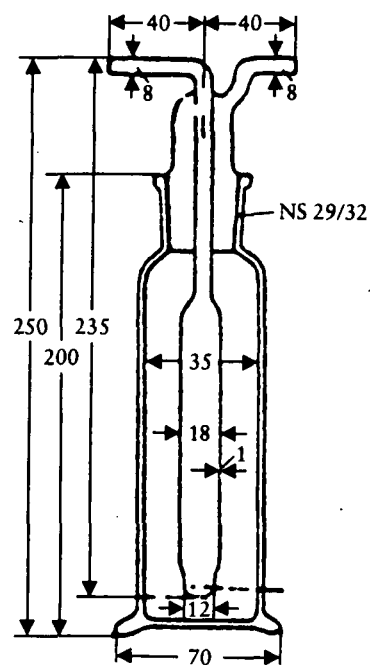
De relatieve standaardafwijking van een vergelijkbare TCM-methode voor herhaling bleek 17 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ te bedragen bij een concentratie van 1 000 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (1).

8. LITERATUUR

- (1) H.C. McKee, R.E. Childers, O. Saenz: Collaborative Study of Reference Method for Determination of Sulphur Dioxide in the Atmosphere (Pararosaniline Method). Contract CPA 70—40, SwRI Project 21—2811. Environmental Protection Agency, Research Triangle Park, N.C., Sept. 1971.

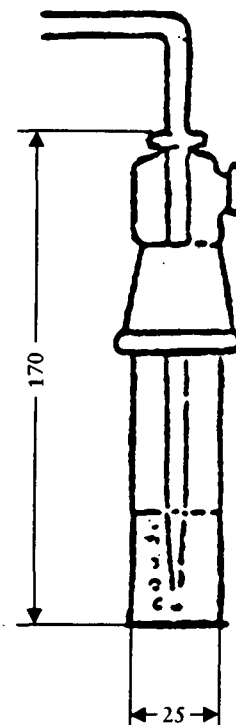
BIJLAGE A

ABSORBERMODELLEN

Muenkekolf

75 ml
4 openingen, 1 in de bodem,
ieder 1,5 $\text{\O}$

Midget impinger

BIJLAGE B

STELLEN VAN DE TITER VAN DE NATRIUMBISULFIETVOORRAADOPLOSSING (4.9)

B.1. Reagentia

B.1.1. Jodiumoplossing, 0,5 mol/l

Voorraadoplossing:

Weeg 12,7 g jodium, I₂, in een 250 ml weegflesje, voeg vervolgens 40 g kaliumjodide, KI, en 25 ml water toe. Roer tot alles is opgelost en breng de oplossing kwantitatief over in een 1 liter maatkolf. Vul aan met water.

B.1.2. Jodiumwerkoplossing, circa 0,005 mol/l

Vul 50 ml van de jodiumvoorraadoplossing (B. 1.1) tot 500 ml aan met water.

B.1.3. Indicatoroplossing, 0,2

Wrijf 0,4 g oplosbaar zetmeel en 0,002 g kwik (II) jodide HgI₂ (conserveermiddel) met een weinig water fijn en voeg de viskeuse stof langzaam aan 200 ml kokend water toe. Kook tot de oplossing helder is, koel de oplossing en breng over in een glazen stopfles.

B.1.4. Natriumthiosulfaatoplossing, circa 0,1 mol/l.

Los 25 g natriumthiosulfaat, Na₂S₂O₃·5 H₂O in 1 liter vers gekookt en gedestilleerd water op en voeg 0,1 g natriumcarbonaat toe. Laat de oplossing voor de titerstelling één dag staan.

Weeg 1,5 g bij 180 °C gedroogde kaliumjodaat, KIO₃, primaire standaardkwaliteit, breng over in een 500 ml maatkolf en vul aan. Pipetteer 50 ml van de verkregen jodaatoplossing in een 500 ml kolf. Voeg 2 g kaliumjodide en 10 ml 10-voudig verdund geconcentreerd zoutzuur toe. Sluit de kolf. Titreer na vijf minuten met natriumthiosulfaatoplossing totdat de oplossing een bleekgele kleur vertoont. Voeg 5 ml van de indicatoroplossing toe en voltooi de titratie. Bereken de molariteit van de natriumthiosulfaatoplossing, M, aan de hand van de volgende formule:

$$M = \frac{\text{g KIO}_3 \times 10^3 \times 0,1}{\text{ml natriumthiosulfaatoplossing} \times 35,67}$$

B.1.5. Natriumthiosulfaatoplossing, circa 0,01 mol/l

Vul 50,0 ml natriumthiosulfaatoplossing (B 1.4) tot 500 ml aan met water en meng. De oplossing is niet houdbaar en moet vers worden bereid op de dag waarop zij wordt gebruikt door verdunning van de gestelde natriumthiosulfaatoplossing (B 1.4).

B. 2. Werkwijze

Breng in een 500 ml maatkolf 25 ml water en pipetteer 50 ml jodiumoplossing (B 1.2) (noem deze maatkolf hierna A/blanco/). Pipetteer 25,0 ml natriumbisulfietvoorraadoplossing (4.9) in een tweede 500 ml maatkolf en pipetteer 50,0 ml jodiumoplossing (B 1.2) in deze kolf (noem deze maatkolf hierna B/monster/). Sluit de beide maatkolven en laat vijf minuten reageren. Titreer met een buret die natriumthiosulfaatoplossing (B 1.5) bevat achtereenvolgens de inhoud van iedere maatkolf totdat de oplossing bleekgeel is gekleurd. Voeg 5 ml indicatoroplossing (B 1.3) toe en zet de titratie voort tot kleuromslag van blauw naar kleurloos. Bereken de zwaveldioxydeconcentratie in de natriumbisulfietvoorraadoplossing (4.9) aan de hand van de volgende formule:

$$\text{SO}_2 (\mu\text{g/ml}) = \frac{(A - B) \times M \times K}{V}$$

Hierin is:

- A = de hoeveelheid natriumthiosulfaatoplossing (B 1.5) in ml nodig voor de titratie van de blanco,
 B = de hoeveelheid natriumthiosulfaatoplossing (B 1.5) in ml nodig voor de titratie van het monster,
 M = molariteit van de natriumthiosulfaatoplossing (= 0,01),
 K = molequivalent gewicht voor zwaveldioxyde = 32,030,
 V = de hoeveelheid natriumbisulfietvoorraadoplossing in ml die in bewerking is genomen.

De concentratie van zwaveldioxyde in de bisulfietstandaardoplossing (4.10) wordt verkregen door het resultaat te delen door 50.

BIJLAGE C

VERWIJDEREN VAN HET KWIK UIT DE GEBRUIKTE ABSORPTIE-OPLOSSING

In deze bijlage is een methode beschreven voor het verwijderen van het kwik uit de gebruikte absorptie-oplossing (4.2).

- C. 1. Reagentia
- C. 1.1. Natriumhydroxyde-oplossing, circa 400 g NaOH per liter
- C. 1.2. Waterstofperoxyde, H₂O₂, circa 30 %, technische kwaliteit
- C. 1.3. Natriumsulfide, Na₂S · 9 H₂O, technische kwaliteit
- C. 2. Uitvoering

Verzamel in een polytheenvat met een inhoud van circa 50 l de resten absorptievloeistof waarvan het kwikgehalte te hoog is om zonder voorbehandeling door de gootsteen af te voeren. Voeg wanneer circa 40 l is verzameld in de aangegeven volgorde onder doorleiden van lucht voor menging, een hoeveelheid natriumhydroxyde-oplossing (C 1.1) toe die voldoende is voor de neutralisatie en vervolgens nog 400 ml. Voeg 100 g natriumsulfide (C 1.3) en na tien minuten, langzaam, 400 ml waterstofperoxyde-oplossing (C 1.2) toe. Laat het mengsel 24 uren staan; voer de heldere vloeistof af die niet mag worden gebruikt. Breng het residu in een ander vat over.

BIJLAGE D

EIGENSCHAPPEN EN ZUIVERING VAN PARAROSANILINEHYDROCHLORIDE

- D. 1. Test voor de zuiverheid van het reagens

Verdun 1 ml van de PRA-oplossing (4.4) tot 100 ml met gedestilleerd water. Breng 5 ml in een 50 ml maatkolf en voeg er 5 ml van een 0,1 M azijnzuurnatriumaceraatbufferoplossing aan toe. Vul aan en meng.

Wacht één uur en meet dan de extinctie van de oplossing in een spectrofotometer bij 540 nm in een 10 mm cuvet.

Bereken de concentratie van het pararosanine (PRA) aan de hand van de volgende formule:

$$\% \text{ PRA} = \frac{\text{extinctie} \times K}{100 \text{ mg}}$$

Hierin is:

K = 21 300.

Indien de zuiverheid van het pararosaniline beneden de 95 % ligt, dient het reagens te worden gezuiverd volgens een van de in D. 2 en D. 3 beschreven methoden.

D. 2. Zuivering door extractie

Breng 100 ml 1 HCL met 100 ml 1-butanol in een 250 ml scheidtrechter in evenwicht. Weeg 0,1 g pararosanilinehydrochloride (PRA) in een bekeerglas. Voeg 50 ml van het in evenwicht gebrachte zuur toe en laat enkele minuten staan. Breng 50 ml van het in evenwicht gebrachte 1-butanol in een 125 ml scheidtrechter. Breng de zure oplossing die de kleurstof bevat in de trechter over en extraheer. De paarse verontreiniging zal in de organische fase worden opgenomen. Breng de onderste fase (de waterfase) in een andere scheidtrechter over. Voeg porties van 20 ml 1-butanol toe. Doorgaans is dit voldoende om bijna alle paarse verontreiniging te verwijderen die tot de reagensblanco bijdraagt. Indien na vijf extracties nog paarse verontreiniging wordt aangetoond in de 1-butanol-fase, mag de betreffende batch pararosaniline niet worden gebruikt.

Filtreer na de laatste extractie de waterfase door een prop katoen en verzamel het filtraat in een 50 ml maatkolf. Vul aan met 1 M HCL. Deze voorraadoplossing moet geelrood zijn.

Opmerking

Butanol kan oxydantia bevatten die zwaveldioxyde binden. Controleer dit door 20 ml 1-butanol met 5 ml 15 % kaliumjodide-oplossing te schudden. Indien de alcoholfase geel gekleurd is, moet het 1-butanol met zilveroxyde opnieuw worden gedestilleerd.

D. 3. Zuivering door herkristallisatie

Los 1 g pararosanilinehydrochloride in 250 ml 2,5 M zoutzuur op. Laat de oplossing twee uur bij kamertemperatuur staan. Na filtratie wordt het pararosaniline opnieuw geprecipiteerd door toevoeging van een kleine overmaat 2,5 M natriumhydroxyde-oplossing.

Verzamel het precipitaat in een dubbele filtertrechter (poreusheid 3). Het filtraat moet kleurloos zijn. Was het precipitaat met gedestilleerd water om de overmaat natriumhydroxyde en het natriumchloride dat zich heeft gevormd te verwijderen.

Los het precipitaat op in 70 ml tot het kookpunt verwarmde methanol en voeg ten slotte 300 ml water met een temperatuur van 80 °C toe. Laat de oplossing bij kamertemperatuur staan. Het pararosaniline precipiteert langzaam opnieuw. De opbrengst van de herkristallisatie bedraagt ongeveer 64 %. Pararosaniline wordt donker tussen 200 en 205 °C en ontleedt bij 285 °C.

Literatuur

H. G. C. King, U. G. Pruden: The determination of sulphur dioxide with rosaline dyes; Analyst 94, 43—48 (1969).

RICHTLIJN VAN DE RAAD

van 22 juli 1980

inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de Lid-Staten betreffende achteruitkijkspiegels van tweewielige motorvoertuigen, met of zonder zijspan, en de bevestiging ervan op deze voertuigen

(80/780/EEG)

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op artikel 100,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europese Parlement ⁽¹⁾,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité ⁽²⁾,

Overwegende dat de technische voorschriften waaraan tweewielige voertuigen krachtens de nationale wetgevingen moeten voldoen, onder andere betrekking hebben op de achteruitkijkspiegels;

Overwegende dat deze al dan niet reeds van kracht zijnde voorschriften van Lid-Staat tot Lid-Staat verschillen; dat daaruit derhalve handelsbelemmeringen voortvloeien voor de opheffing waarvan alle Lid-Staten dezelfde voorschriften moeten aanvaarden, hetzij ter aanvulling van hun huidige voorschriften hetzij in plaats daarvan;

Overwegende dat het aantal en het gebruik van tweewielige voertuigen toenemen; dat de aanwezigheid op deze voertuigen van een of twee achteruitkijkspiegels ten einde het zicht achterwaarts en naar opzij mogelijk te maken derhalve noodzakelijk blijkt te zijn;

Overwegende dat iedere Lid-Staat door een voor de achteruitkijkspiegels geldende geharmoniseerde goedkeuringsprocedure kan vaststellen of aan de gemeenschappelijke constructie- en keuringseisen is voldaan, en de overige Lid-Staten van zijn bevindingen in dezen in kennis kan stellen door toezending van een afschrift van het voor elk type achteruitkijkspiegel opgestelde EEG-onderdeelgoedkeuringsformulier; dat het aanbrengen van een EEG-onderdeelgoedkeuringsmerk op alle met het toegelaten type overeenstemmende exemplaren technische controle in de overige Lid-Staten overbodig maakt,

Artikel 1

1. Iedere Lid-Staat keurt ieder type voor de in artikel 7 bedoelde voertuigen bestemde achteruitkijkspiegel goed dat voldoet aan de in bijlage I vermelde constructie- en keuringseisen.

2. De Lid-Staat die de EEG-onderdeelgoedkeuring heeft verleend, treft de nodige maatregelen om, desnoods in samenwerking met de bevoegde instanties van de overige Lid-Staten, voor zover noodzakelijk te controleren of de produktie in overeenstemming is met het goedgekeurde type. Deze controle blijft beperkt tot steekproeven.

Artikel 2

De Lid-Staten kennen de fabrikant of diens gevolmachtigde een EEG-onderdeelgoedkeuringsmerk toe, van het in het aanhangsel van bijlage I van deze richtlijn vastgestelde model, voor ieder type achteruitkijkspiegel dat door hen krachtens artikel 1 wordt goedgekeurd.

De Lid-Staten nemen de nodige maatregelen ten einde te voorkomen dat merken worden gebruikt waardoor verwarring kan ontstaan tussen achteruitkijkspiegels van een krachtens artikel 1 toegelaten type en andere achteruitkijkspiegels.

Artikel 3

1. De Lid-Staten mogen het in de handel brengen van achteruitkijkspiegels, voorzien van het EEG-onderdeelgoedkeuringsmerk, niet verbieden om redenen in verband met hun constructie of werking.

2. Deze bepaling belet evenwel niet dat een Lid-Staat dergelijke maatregelen neemt ten aanzien van achteruitkijkspiegels die weliswaar het EEG-onderdeelgoedkeuringsmerk dragen, doch systematisch niet in overeenstemming zijn met het goedgekeurde prototype.

Deze Lid-Staat brengt de genomen maatregelen onmiddellijk ter kennis van de overige Lid-Staten en van de Commissie, onder opgave van de redenen van zijn beslissing. Artikel 5 is eveneens van toepassing.

⁽¹⁾ PB nr. C 197 van 4. 8. 1980, blz. 66.

⁽²⁾ PB nr. C 182 van 21. 7. 1980, blz. 2.

Er is geen overeenstemming in de zin van de eerste alinea met het goedgekeurde prototype, wanneer niet is voldaan aan de voorschriften van bijlage I.

Artikel 4

De bevoegde instanties van iedere Lid-Staat zenden binnen één maand aan de bevoegde instanties van de overige Lid-Staten een afschrift van de EEG-onderdeelgoedkeuringsformulieren voor elk type achteruitkijkspiegel dat zij goedkeuren of weigeren goed te keuren.

Artikel 5

1. Indien de Lid-Staat die de EEG-onderdeelgoedkeuring heeft verleend, vaststelt dat verscheidene achteruitkijkspiegels, voorzien van hetzelfde EEG-onderdeelgoedkeuringsmerk, niet in overeenstemming zijn met het door hem goedgekeurde type, neemt hij de nodige maatregelen om te waarborgen dat de produktie overeenstemt met het goedgekeurde type. De bevoegde instanties van deze Lid-Staat stellen de bevoegde instanties van de overige Lid-Staten in kennis van de genomen maatregelen, die eventueel zelfs intrekking van de EEG-onderdeelgoedkeuring kunnen inhouden. Deze instanties nemen dezelfde maatregelen wanneer zij door de bevoegde instanties van een andere Lid-Staat van een dergelijk gebrek aan overeenstemming in kennis worden gesteld.

2. De bevoegde instanties van de Lid-Staten stellen elkaar binnen een maand in kennis van de intrekking van een verleende EEG-onderdeelgoedkeuring en van de beweegredenen daarvan.

3. Indien de Lid-Staat die de EEG-onderdeelgoedkeuring heeft verleend, het hem ter kennis gebrachte gebrek aan overeenstemming betwist, trachten de betrokken Lid-Staten het geschil op te lossen. De Commissie wordt op de hoogte gehouden en pleegt voor zover nodig het dienstige overleg ten einde tot een oplossing te komen.

Artikel 6

Elke beslissing houdende weigering of intrekking van de onderdeelgoedkeuring, dan wel verbod van het in de handel brengen of het gebruik, genomen uit hoofde van de bepalingen ter uitvoering van deze richtlijn, moet nauwkeurig met redenen worden omkleed. Deze beslissing wordt ter kennis gebracht van de belanghebbende onder opgave van de krachtens de geldende wettelijke voorschriften van de Lid-Staten openstaande rechtsmiddelen en van de termijnen waarbinnen deze rechtsmiddelen kunnen worden aangewend.

Artikel 7

Onder „voertuig” wordt in deze richtlijn verstaan ieder van een motor voorzien tweewielig voertuig, met of

zonder zijspan, bestemd om aan het wegverkeer deel te nemen, met een door de constructie bepaalde maximumsnelheid van meer dan 25 km per uur.

Artikel 8

In deze richtlijn wordt verstaan onder „nationale goedkeuring” de administratieve handeling die:

- in de Belgische wetgeving „aanneming”/„agrégation par type”,
- in de Deense wetgeving „standardtypegodkendelse”,
- in de Duitse wetgeving „allgemeine Betriebserlaubnis”,
- in de Franse wetgeving „réception par type”,
- in de Ierse wetgeving „type approval”,
- in de Italiaanse wetgeving „omologazione” of „approvazione del tipo
- in de Luxemburgse wetgeving „agrégation”,
- in de Nederlandse wetgeving „typegoedkeuring”,
- in de wetgeving van het Verenigd Koninkrijk „type approval”

wordt genoemd.

Artikel 9

1. Op verzoek van een fabrikant of diens gevolmachtigde controleert elke Lid-Staat of een voertuigtype voldoet aan de bepalingen van bijlage II. Voor een zelfde voertuigtype mag dit verzoek slechts in één enkele Lid-Staat worden ingediend.

2. Na afloop van de controles geeft de Lid-Staat een certificaat af met betrekking tot de uitrusting van het voertuig met achteruitkijkspiegels, hierna te noemen „certificaat”, volgens het model in het aanhangsel van bijlage II, waarin met name wordt vermeld of het voertuigtype al dan niet voldoet aan de bepalingen van deze richtlijn.

3. De Lid-Staat die het certificaat heeft afgegeven waarin wordt verklaard dat een voertuigtype voldoet aan de bepalingen van deze richtlijn, neemt de passende maatregelen om, desnoods in samenwerking met de bevoegde autoriteiten van de overige Lid-Staten, voor zover noodzakelijk te controleren of de produktie overeenstemt met het type waarvoor dit certificaat is afgegeven. Dit toezicht blijft beperkt tot steekproeven.

Artikel 10

De bevoegde instanties van iedere Lid-Staat zenden binnen één maand aan de bevoegde instanties van de overige Lid-Staten een afschrift van het certificaat voor

ieder voertuigtype dat zij hebben gecontroleerd. Een afschrift van het certificaat wordt ook aan de aanvrager verstrekt. De overige Lid-Staten aanvaarden dit document als bewijs dat aan de voorschriften van deze richtlijn is voldaan.

Artikel 11

1. In de Lid-Staten waarin voertuigen of bepaalde categorieën voertuigen nationaal worden goedgekeurd treden op verzoek van de fabrikant of diens gevolmachtigde de bepalingen van deze richtlijn in de plaats van de overeenkomstige nationale voorschriften als grondslag voor de nationale goedkeuring.

2. In de Lid-Staten waarin voertuigen of bepaalde categorieën voertuigen niet nationaal worden goedgekeurd, mag de registratie niet worden geweigerd en mogen de verkoop, het in het verkeer brengen of het gebruik van deze voertuigen niet worden verboden op grond van het feit dat aan de bepalingen van deze richtlijn in plaats van aan de dienovereenkomstige nationale voorschriften is voldaan.

Artikel 12

1. De Lid-Staat die het certificaat heeft afgegeven waarin wordt verklaard dat een voertuigtype voldoet aan de voorschriften van deze richtlijn neemt de nodige maatregelen om op de hoogte te worden gesteld van elke wijziging van dat voertuigtype of de staking van de productie daarvan.

2. Is deze Staat van oordeel dat een wijziging geen wijziging meebrengt in de gegevens waarmee rekening wordt gehouden bij de opstelling van het certificaat, dan stellen de bevoegde autoriteiten van deze Lid-Staat de fabrikant of diens gevolmachtigde hiervan in kennis.

3. Constateert deze Staat daarentegen dat een wijziging een voldoende reden is voor nieuwe controles en daardoor een wijziging van het bestaande certificaat of de opstelling van een nieuw certificaat meebrengt, dan stellen de bevoegde autoriteiten van deze Lid-Staat de fabri-

kant of diens gevolmachtigde hiervan in kennis en zenden zij de bevoegde autoriteiten van de overige Lid-Staten binnen één maand na de datum waarop zij zijn opgesteld, deze nieuwe documenten alsmede het frame-nummer van het laatste voertuig dat conform het oude certificaat is vervaardigd, en, in voorkomend geval, het frame-nummer van het eerste voertuig, dat conform het gewijzigde of nieuwe certificaat is vervaardigd.

Artikel 13

De wijzigingen die noodzakelijk zijn om de voorschriften van de bijlagen aan te passen aan de technische vooruitgang, worden vastgesteld overeenkomstig de procedure van artikel 13 van Richtlijn 70/156/EEG van de Raad van 6 februari 1970 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de Lid-Staten betreffende de goedkeuring van motorvoertuigen en aanhangwagens daarvan ⁽¹⁾, laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 78/547/EEG ⁽²⁾.

Artikel 14

1. De Lid-Staten treffen de maatregelen die nodig zijn om binnen een termijn van achttien maanden na kennisgeving van deze richtlijn aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

2. De Lid-Staten delen de Commissie de tekst van alle belangrijke bepalingen van intern recht mede, die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Deze richtlijn is gericht tot de Lid-Staten.

Gedaan te Brussel, 22 juli 1980.

Voor de Raad

De Voorzitter

G. THORN

⁽¹⁾ PB nr. L 42 van 23. 2. 1970, blz. 1.

⁽²⁾ PB nr. L 168 van 26. 6. 1978, blz. 39.

BIJLAGE I

VOORSCHRIFTEN BETREFFENDE DE EEG-ONDERDEELGOEDKEURING VAN ACHTERUITKIJKSPIEGELS

1. De achteruitkijkspiegels van elk voertuig in de zin van deze richtlijn moeten voldoen aan de voorschriften betreffende de EEG-goedkeuring van Richtlijn 71/127/EEG van de Raad van 1 maart 1971 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de Lid-Staten betreffende achteruitkijkspiegels van motorvoertuigen ⁽¹⁾, gewijzigd bij Richtlijn 79/795/EEG ⁽²⁾, welke voorschriften als volgt worden aangepast:
  - 1.1. **Klasse van de in deze richtlijn bedoelde achteruitkijkspiegels**

De in deze richtlijn bedoelde achteruitkijkspiegels worden ingedeeld in klasse L, waarvan de EEG-onderdeelgoedkeuring is omschreven in punt 1.2 hierna.
  - 1.2. **EEG-onderdeelgoedkeuring van achteruitkijkspiegels van klasse L**

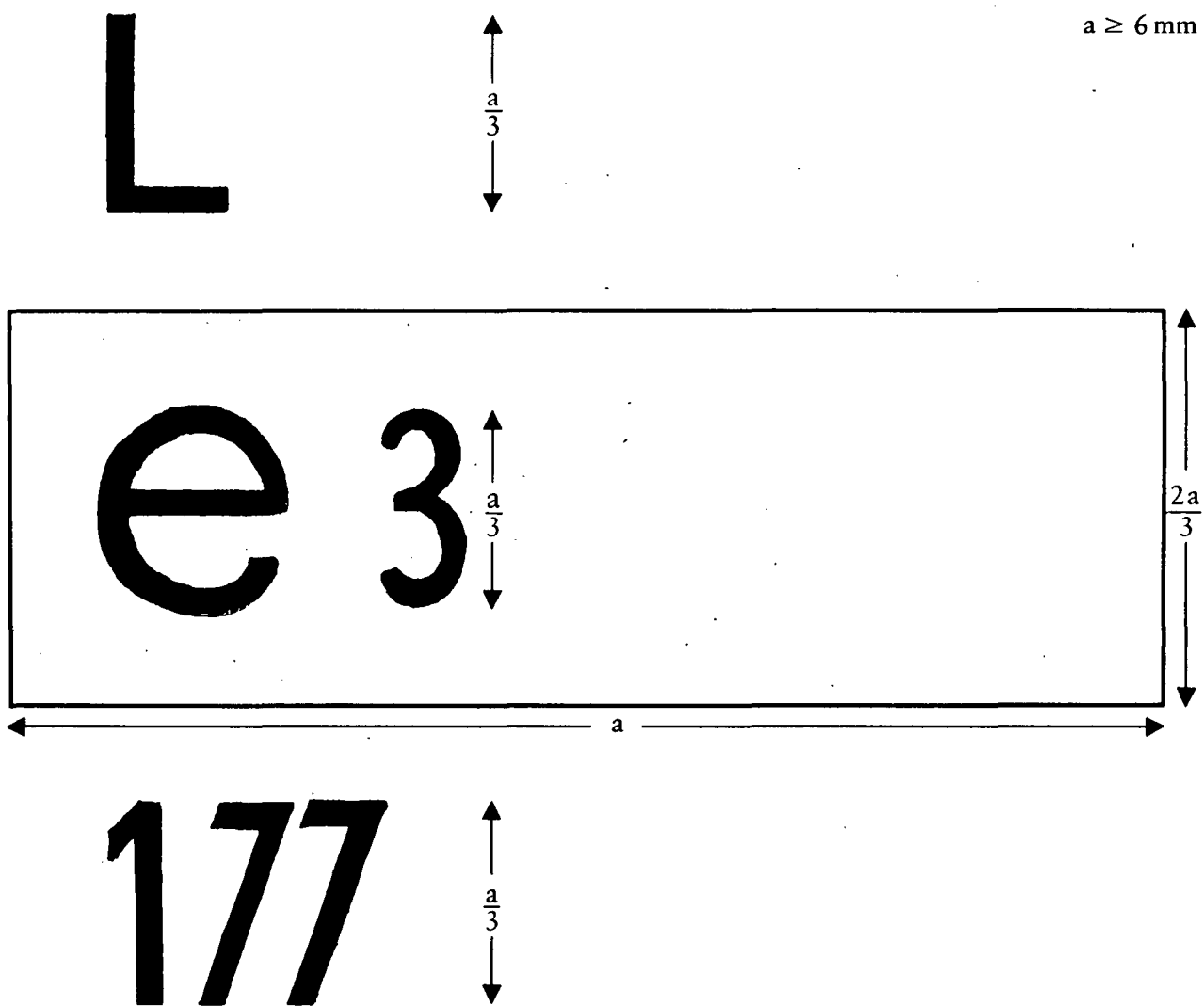
Achteruitkijkspiegels van klasse L worden goedgekeurd volgens de voorschriften voor achteruitkijkspiegels van klasse III, behoudens voor wat betreft de volgende voorschriften:
  - 1.2.1. Het gemiddelde „r” van de krommingsstralen, gemeten op het spiegeloppervlak, mag niet kleiner zijn dan 1 000 mm en niet groter dan 1 200 mm.
  - 1.2.2. De afmetingen van het spiegeloppervlak moeten zodanig zijn dat:
    - in het geval van cirkelvormige achteruitkijkspiegels de diameter van het spiegeloppervlak tussen 100 en 150 mm ligt;
    - in het geval van niet-cirkelvormige achteruitkijkspiegels tussen de buitenranden van het spiegeloppervlak een cirkel past met een diameter van ten minste 100 mm. Dit spiegeloppervlak moet passen in een vierkant met een zijde van 150 mm.

---

(1) PB nr. L 68 van 22. 3. 1971, blz. 1.

(2) PB nr. L 239 van 22. 9. 1979, blz. 1.

- 1.3. Voorbeeld van een EEG-onderdeelgoedkeuringsmerk voor een achteruitkijkspiegel van klasse L

Verklaring

De achteruitkijkspiegel met bovenstaand EEG-onderdeelgoedkeuringsmerk behoort tot klasse L en is in Italië (e 3) onder nr. 177 goedgekeurd.

Aanhangsel

MODEL EEG-ONDERDEELGOEDKEURINGSFORMULIER

Naam van de bevoegde instantie

MEDEDELING INZAKE DE EEG-ONDERDEELGOEDKEURING, WEIGERING OF INTREKKING
DAARVAN VOOR EEN TYPE ACHTERUITKIJKSPIEGEL

EEG-onderdeelgoedkeuringsnummer: .....

1. Fabrieks- of handelsmerk: .....

2. Klasse van achteruitkijkspiegel: .....

3. Naam en adres van de fabrikant: .....

.....
.....

4. Naam en adres van de eventuele gevolmachtigde van de fabrikant: .....

.....
.....

5. Voor EEG-onderdeelgoedkeuring aangeboden op: ..... (datum)

6. Technische dienst: .....

7. Datum en nummer van het rapport van de technische dienst: .....

8. Datum van de goedkeuring/weigering/intrekking van de EEG-onderdeelgoedkeuring (1): .....

9. Plaats: .....

10. Datum: .....

11. Bij dit formulier zijn de volgende stukken gevoegd, waarop bovenstaand EEG-onderdeelgoedkeuringsnummer is vermeld: .....

.....
(beschrijving, tekeningen, diagrammen en schema's van de achteruitkijkspiegel)

Deze documenten worden op uitdrukkelijk verzoek van de bevoegde autoriteiten van de overige Lid-Staten aan deze autoriteiten verstrekt.

12. Eventuele opmerkingen: .....

.....
.....

.....
(Handtekening)

(1) Doorhalen wat niet van toepassing is.

*BIJLAGE II***VOORSCHRIFTEN BETREFFENDE DE UITRUSTING VAN DE VOERTUIGEN MET
ACHTERUITKIJKSPIEGELS****Aantal en plaatsing**

1. Ieder voertuig met een door de constructie bepaalde maximumsnelheid van 100 km/h of minder dient voorzien te zijn van een achteruitkijkspiegel met een EEG-onderdeelgoedkeuringsmerk. Deze achteruitkijkspiegel dient zich te bevinden op de linkerzijde van het voertuig in de Lid-Staten met rechts verkeer en op de rechterzijde van het voertuig in de Lid-Staten met links verkeer.
2. Ieder voertuig met een door de constructie bepaalde maximumsnelheid van meer dan 100 km/h dient voorzien te zijn van twee achteruitkijkspiegels met een EEG-onderdeelgoedkeuringsmerk en wel één op de linkerzijde en één op de rechterzijde van het voertuig.
3. Elke achteruitkijkspiegel moet zodanig zijn bevestigd dat hij onder normale rijomstandigheden niet uit zijn stand wordt gebracht.
4. De achteruitkijkspiegels moeten zodanig zijn aangebracht dat de bestuurder, in normale houding achter het stuur zittende, de weg opzij van en achter het voertuig kan overzien.
5. De achteruitkijkspiegels moeten door de bestuurder in normale rijhouding kunnen worden versteld.
6. De voorschriften van Richtlijn 71/127/EEG betreffende het gezichtsveld zijn niet van toepassing op achteruitkijkspiegels van klasse L.

Aanhangsel

MODEL

Naam van de bevoegde instantie

CERTIFICAAT BETREFFENDE DE UITRUSTING VAN TWEEWIELIGE VOERTUIGEN MET ACHTERUITKIJKSPIEGELS

(Overeenkomstig Richtlijn 80/780/EEG van de Raad van 22 juli 1980 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de Lid-Staten betreffende achteruitkijkspiegels van tweewielige motorvoertuigen, met of zonder zijspan, en de bevestiging ervan op deze voertuigen)

Opgesteld aan de hand van:

Rapport nr. .... van de technische dienst ..... van .....

- 1. Tweewielig voertuig
  - 1.1. Fabrikant: .....
  - 1.1.1. Eventuele gevolmachtigde: .....
  - 1.2. Type: .....
  - 1.3. Model: .....
  - 1.3.1. Uitvoering: .....
  - 1.4. Framenummer: .....
- 2. Motor:
  - 2.1. Fabrikant: .....
  - 2.2. Type: .....
  - 2.3. Model: .....
  - 2.4. Door de constructie bepaalde maximumsnelheid minder dan of gelijk aan/meer dan ⁽¹⁾ 100 km/h
- 3. Achteruitkijkspiegel(s)

De achteruitkijkspiegel(s) van het voertuig voldoet/voldoen aan de voorschriften van Richtlijn 80/780/EEG
- 4. Plaats: .....
- 5. Datum: .....
- 6. Handtekening: .....

⁽¹⁾ Doorhalen wat niet van toepassing is.

RICHTLIJN VAN DE RAAD

van 22 juli 1980

tot wijziging van Richtlijn 73/173/EEG betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de Lid-Staten inzake de indeling, de verpakking en het kenmerken van bepaalde gevaarlijke preparaten (oplosmiddelen)

(80/781/EEG)

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op artikel 100,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europese Parlement ⁽¹⁾,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité ⁽²⁾,

Overwegende dat het met het oog op een betere bescherming van de bevolking en in het bijzonder van degenen die beroepshalve of bij hun vrijetijdsbesteding ook met gevaarlijke preparaten op basis van oplosmiddelen in aanraking komen, noodzakelijk is het toepassingsgebied van Richtlijn 73/173/EEG van de Raad van 4 juni 1973 betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de Lid-Staten inzake de indeling, de verpakking en het kenmerken van bepaalde gevaarlijke preparaten (oplosmiddelen) ⁽³⁾ uit te breiden;

Overwegende dat de richtlijn niet langer alleen van toepassing zal zijn op mengsels van oplosmiddelen onderling, maar ook op mengsels van oplosmiddelen met andere, niet-gevaarlijke stoffen wanneer deze mengsels bestemd zijn om als oplosmiddel te worden gebruikt; dat voorts het toepassingsgebied ervan zich zal uitstrekken tot corrosieve, irriterende, licht ontvlambare en ontvlambare oplosmiddelen;

Overwegende dat het toepassingsgebied van de richtlijn duidelijker dient te worden afgebakend ten opzichte van andere richtlijnen die betrekking hebben op produkten die ook oplosmiddelen bevatten;

Overwegende dat voorts de bepalingen betreffende de aanduidingen die op het etiket moeten zijn vermeld, de afmetingen van het etiket en de toekenning van de verschillende gevarensymbolen, in overeenstemming moeten worden gebracht met Richtlijn 67/548/EEG van de Raad van 27 juni 1967 betreffende de aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen inzake de

indeling, de verpakking en het kenmerken van gevaarlijke stoffen ⁽⁴⁾, laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 79/831/EEG ⁽⁵⁾;

Overwegende dat de bijlage van Richtlijn 73/173/EEG zal worden gewijzigd en aangevuld volgens de procedure van artikel 10 van die richtlijn,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

De artikelen 1 tot en met 10 van Richtlijn 73/173/EEG worden door de volgende artikelen vervangen:

„Artikel 1

1. Deze richtlijn heeft betrekking op:

- de indeling,
- de verpakking,
- het kenmerken,

van de volgende preparaten die in de Lid-Staten van de Gemeenschap op de markt worden gebracht en die als gevaarlijk worden beschouwd in de zin van artikel 2:

- a) preparaten die bestemd zijn om als oplosmiddelen te worden gebruikt en die slechts in de bijlage genoemde stoffen bevatten, met inbegrip van die welke verontreinigingen of additieven bevatten als omschreven in artikel 2, lid 5;
- b) preparaten die bestemd zijn om als oplosmiddelen te worden gebruikt en die, behalve in de bijlage genoemde stoffen, vloeibare stoffen bevatten die ingedeeld zijn als zeer licht ontvlambaar, licht ontvlambaar of ontvlambaar in de zin van artikel 2, lid 2, van Richtlijn 67/548/EEG van 27 juni 1967 (hierna te noemen richtlijn van 27 juni 1967) en/of niet-gevaarlijke stoffen in de zin van hetzelfde artikel van genoemde richtlijn.

⁽¹⁾ PB nr. C 182 van 31. 7. 1978, blz. 62.

⁽²⁾ PB nr. C 269 van 13. 11. 1978, blz. 35.

⁽³⁾ PB nr. L 189 van 11. 7. 1973, blz. 7.

⁽⁴⁾ PB nr. 196 van 16. 8. 1967, blz. 1/67.

⁽⁵⁾ PB nr. L 259 van 15. 10. 1979, blz. 10.

2. Deze richtlijn is niet van toepassing op cosmetische preparaten, voor zover deze vallen onder Richtlijn 76/768/EEG van de Raad van 27 juli 1976 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Lid-Staten inzake cosmetische producten ⁽¹⁾.

3. Deze richtlijn is evenmin van toepassing op:

- a) geneesmiddelen, verdovende middelen, radioactieve preparaten, levensmiddelen en diervoeders ;
- b) additieven voor levensmiddelen en diervoeders, meststoffen, pesticiden, verf, vernis, drukinkt, kleefstoffen en soortgelijke producten, voor zover communautaire richtlijnen betreffende de indeling, de verpakking en het kenmerken van deze preparaten van kracht zijn, behalve wanneer die richtlijnen uitdrukkelijk naar deze richtlijn verwijzen;
- c) het vervoer van gevaarlijke preparaten (oplosmiddelen) per spoor, over de weg, per schip of door de lucht;
- d) munitie en springstoffen die in de handel worden gebracht om door explosie of door een pyrotechnisch effect een beoogde uitwerking te hebben;
- e) gevaarlijke preparaten die naar derde landen worden uitgevoerd;
- f) preparaten in douanevervoer, onderworpen aan douanecontrole, voor zover zij geen enkele bewerking ondergaan;
- g) stoffen in de vorm van afvalstoffen waarop Richtlijn 75/442/EEG van de Raad van 15 juli 1975 betreffende afvalstoffen ⁽²⁾ en Richtlijn 78/319/EEG van de Raad van 20 maart 1978 betreffende toxische en gevaarlijke afvalstoffen ⁽³⁾ van toepassing zijn.

4. De artikelen 4 tot en met 6 van deze richtlijn zijn niet van toepassing op recipiënten die samengeperste, vloeibaar gemaakte en onder druk opgeloste gasvormige preparaten bevatten, met uitsluiting van de aërosols, als omschreven in artikel 2 van Richtlijn 75/324/EEG van de Raad van 20 mei 1975 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de Lid-Staten betreffende aërosols ⁽⁴⁾.

5. Voor deze richtlijn gelden de definities van artikel 2 van de richtlijn van 27 juni 1967, met uitsluiting van die van lid 1, sub c) en d), en lid 2, sub k).

Artikel 2

1. De in de richtlijn van 27 juni 1967 omschreven gevaarlijke stoffen die als oplosmiddel worden gebruikt, worden in klassen en subklassen ingedeeld overeenkomstig de bijlage.

Zeer giftige en giftige stoffen worden in klasse I en stoffen die schadelijk zijn voor de gezondheid in klasse II ingedeeld. Aan iedere subklasse wordt een indelingskengetal I_1 en een vrijstellingskengetal I_2 gegeven, welke kengetallen voorkomen in de hieronder staande tabel:

Klasse van de stof		Indelingskengetal I_1	Vrijstellingskengetal I_2
Zeer giftig en giftig:	I/a	500	500
	I/b	100	100
	I/c	25	25
Schadelijk voor de gezondheid:	II/a	5	20
	II/b	2	8
	II/c	1	4
	II/d	0,5	2

2. Als giftige preparaten worden die aangemerkt waarin een of meer in de bijlage vermelde stoffen aanwezig zijn, voor zover de som der producten, verkregen door het aantal gewichtspercenten van de verschillende in het preparaat aanwezige giftige of voor de gezondheid schadelijke stoffen te vermenigvuldigen met de respectieve kengetallen I_1 , groter is dan 500, d.w.z.:

$$\sum [P \times I_1] > 500,$$

waarin P = het aantal gewichtspercenten van iedere in het preparaat aanwezige stof, en I_1 = het kengetal dat overeenkomt met de klasse van de stof.

3. Als voor de gezondheid schadelijke preparaten worden die aangemerkt waarin een of meer in de bijlage vermelde stoffen aanwezig zijn:

- a) voor zover de som der producten, bedoeld in lid 2, 500 bedraagt of minder, d.w.z.:

$$\sum [P \times I_1] \leq 500$$

en

- b) voor zover de som der producten, verkregen door het aantal gewichtspercenten van de ver-

⁽¹⁾ PB nr. L 262 van 27. 9. 1976, blz. 169.

⁽²⁾ PB nr. L 194 van 25. 7. 1975, blz. 39.

⁽³⁾ PB nr. L 84 van 31. 3. 1978, blz. 43.

⁽⁴⁾ PB nr. L 147 van 9. 6. 1975, blz. 40.

schillende in het preparaat aanwezige giftige of voor de gezondheid schadelijke stoffen te vermenigvuldigen met de respectieve kengetallen I_2 , groter is dan 100, d.w.z.:

$$\sum [P \times I_2] > 100,$$

waarin P = het aantal gewichtspercenten van iedere in het preparaat aanwezige stof, en I_1 en I_2 = de kengetallen die overeenkomen met de klasse van de stof.

4. Worden niet als giftig of schadelijk voor de gezondheid ingedeeld, preparaten waarin een of meer in de bijlage vermelde stoffen aanwezig zijn, voor zover de som der produkten, verkregen door het aantal gewichtspercenten van de verschillende in het preparaat aanwezige giftige of voor de gezondheid schadelijke stoffen te vermenigvuldigen met de respectieve kengetallen I_2 , 100 of minder bedraagt, d.w.z.:

$$\sum [P \times I_2] \leq 100,$$

waarin P = het aantal gewichtspercenten van ieder in het preparaat aanwezige stof, en I_2 = het kengetal dat overeenkomt met de klasse van de stof.

5. Voor de preparaten die onder deze richtlijn vallen, wordt geen rekening gehouden met de in de bijlage genoemde stoffen, ongeacht of zij aanwezig zijn als verontreinigingen dan wel als additieven, wanneer de gewichtconcentratie ervan lager ligt dan:

- 0,2 % voor de stoffen van klasse I;
- 1 % voor de stoffen van klasse II of de als corrosief ingedeelde stoffen;
- 2 % voor de als irriterend ingedeelde stoffen.

Voor de stoffen, aanwezig als verontreinigingen of als additieven, die niet in de bijlage van deze richtlijn zijn vermeld, maar die zijn opgenomen in bijlage I van de richtlijn van 27 juni 1967, beschouwt men:

- de als zeer giftig of giftig ingedeelde stoffen als die van klasse I/a;
- de als schadelijk voor de gezondheid ingedeelde stoffen als die van klasse II/a.

6. a) Als corrosief worden beschouwd:

preparaten waarin één of meer van de stoffen aanwezig zijn die in de bijlage als corrosief zijn ingedeeld, en wel in een individuele concentratie die de in de bijlage vastgestelde grenzen overschrijdt of in een totale concen-

tratie die de eveneens in de bijlage vastgestelde grenzen overschrijdt;

b) als irriterend worden beschouwd:

preparaten waarin één of meer van de stoffen aanwezig zijn die in de bijlage als irriterend of corrosief zijn ingedeeld, in een individuele concentratie die de in de bijlage gestelde grens overschrijdt, of in een totale concentratie die de in die bijlage gestelde grenzen overschrijdt.

7. Als zeer licht ontvlambaar worden beschouwd:

preparaten in vloeibare toestand waarvan het vlam-punt, bepaald volgens een van de in bijlage V, sub A, van de richtlijn van 27 juni 1967 omschreven proefmethoden, lager ligt dan 0 °C en het kookpunt lager dan 35 °C.

8. Als licht ontvlambaar worden beschouwd:

preparaten in vloeibare toestand waarvan het vlam-punt, bepaald volgens een van de in bijlage V, sub A, van de richtlijn van 27 juni 1967 omschreven proefmethoden, lager ligt dan 21 °C.

9. Als ontvlambaar worden beschouwd:

preparaten in vloeibare toestand, waarvan het vlam-punt, bepaald volgens een van de hogerge-noemde proefmethoden, op of tussen 21 °C en 55 °C ligt.

10. Voor preparaten die in de vorm van aërosols op de markt worden gebracht, gelden de bepalingen inzake de ontvlambaarheidscriteria die sub 1.8 en 2.2 c) van de bijlage van Richtlijn 75/324/EEG staan vermeld.

Artikel 3

De Lid-Staten treffen de nodige maatregelen om te bewerkstelligen dat gevaarlijke preparaten (oplos-middelen) slechts op de markt kunnen worden ge-bracht indien deze in overeenstemming zijn met de bepalingen van deze richtlijn en van haar bijlage.

Artikel 4

De Lid-Staten treffen de nodige maatregelen om te bewerkstelligen dat gevaarlijke preparaten (oplos-middelen) slechts op de markt kunnen worden ge-bracht; indien de verpakking en de sluitingen ervan aan de in artikel 15 van de richtlijn van 27 juni 1967 vermelde voorwaarden voldoen.

Artikel 5

1. De Lid-Staten nemen de nodige maatregelen opdat de overeenkomstig artikel 2 ingedeelde ge-

vaarlijke preparaten slechts op de markt kunnen worden gebracht indien hun verpakking voldoet aan de volgende voorschriften inzake het kenmerken.

2. Op elke verpakking van een overeenkomstig artikel 2 als gevaarlijk beschouwd preparaat, moeten de volgende aanduidingen duidelijk leesbaar en onuitwisbaar voorkomen:

- a) de handelsnaam of de benaming van het preparaat;
- b) — de chemische benaming van de zeer giftige of giftige stof(fen) in een concentratie van meer dan 0,2 % waarbij de concentratie in een percentage of een concentratiezone als volgt wordt aangegeven:

$\text{conc.} \leq 1 \%$
 $1 < \text{conc.} \leq 5 \%$
 $5 < \text{conc.} \leq 20 \%$
 $20 < \text{conc.} \leq 50 \%$
 $\text{conc.} > 50 \%$,

De naam van de stof(fen) en het percentage behoeven evenwel niet te worden aangegeven indien het preparaat noch giftig, noch schadelijk voor de gezondheid is;

- de chemische benaming van de voor de gezondheid schadelijke stof(fen) indien deze aanwezig is (zijn) in een concentratie die hoger ligt dan:
  - 3 gewichtsprocenten voor de stoffen van klasse II/a,
  - 6 gewichtsprocenten voor de stoffen van klasse II/b,
  - 10 gewichtsprocenten voor de stoffen van klasse II/c,
  - 20 gewichtsprocenten voor de stoffen van klasse II/d.

De chemische benaming hoeft evenwel niet te worden aangegeven indien het preparaat noch giftig, noch schadelijk voor de gezondheid is;

- de chemische benaming van de corrosieve stof(fen), indien de concentratie ervan de laagste in de bijlage aangegeven grenzen overschrijdt;
- de benaming van de irriterende stof(fen) wanneer daarvoor de standaardzinnen voor de bijzondere gevaren R 42, R 43 of R 42/43 gelden, zoals die vermeld staan in bijlage I van de richtlijn van 27 juni 1967, en wanneer de concentratie ervan de in de bijlage vastgestelde grenswaarden overschrijdt;
- de vermelding „irriterend oplosmiddel”, indien het preparaat andere dan de in het

vorige streepje omschreven irriterende stoffen bevat in een concentratie die de in de bijlage aangegeven grens overschrijdt; deze vermelding is niet vereist indien het preparaat reeds als corrosief is ingedeeld.

De chemische benaming moet zijn vermeld onder een van de namen die voorkomen in de lijst van bijlage I van de richtlijn van 27 juni 1967.

Vermelding van de chemische benaming van de stof(fen) is niet noodzakelijk indien het preparaat slechts als licht ontvlambaar of ontvlambaar is ingedeeld;

- c) de naam en het adres van de fabrikant of van degene die het preparaat op de markt brengt;
- d) de symbolen, indien deze in deze richtlijn zijn vastgesteld, en de aanduidingen van de aan het preparaat verbonden gevaren overeenkomstig artikel 16, lid 2, sub c), van de richtlijn van 27 juni 1967, in samenhang met bijlage V daarvan en, voor preparaten die in de vorm van aërosols op de markt worden gebracht, overeenkomstig de punten 1.8 en 2.2 c) van de bijlage van Richtlijn 75/324/EEG voor zover het de ontvlambaarheidsgevaren betreft;
- e) de standaardzin(nen) die de bijzondere gevaren vermelden welke aan het gebruik van het preparaat zijn verbonden;
- f) de standaardzin(nen) die de veiligheidsaanbevelingen voor het gebruik van het preparaat vermelden.

3. De aanwijzingen, die de bijzondere gevaren vermelden, moeten in overeenstemming zijn met de aanwijzingen in bijlage III van de richtlijn van 27 juni 1967 en moeten verstrekt worden door de fabrikant of door degene die het preparaat op de markt brengt.

Meer dan vier standaardzinnen behoeven niet te worden aangebracht. Indien het preparaat tot meerdere gevarencategorieën tegelijk behoort, moeten de verwijzingen zich uitstrekken over alle hoofdgevaren die aan het preparaat zijn verbonden.

4. De vermeldingen betreffende de veiligheidsaanbevelingen moeten in overeenstemming zijn met de aanwijzingen in bijlage IV van de richtlijn van 27 juni 1967 en moeten verstrekt worden door de fabrikant of door degene die het preparaat op de markt brengt. Meer dan vier standaardzinnen behoeven niet te worden aangebracht.

5. Op het etiket of op de verpakking zelf worden veiligheidsaanbevelingen voor de omgang met het preparaat aangebracht; indien dit niet mogelijk is, worden zij bij de verpakking gevoegd.

6. Voor irriterende, licht ontvlambare of ontvlambare preparaten behoeven de bijzondere gevaren en veiligheidsaanbevelingen niet te worden vermeld indien de inhoud van de verpakking niet meer dan 125 ml bedraagt. Dit geldt eveneens voor voor de gezondheid schadelijke preparaten van hetzelfde volume, die niet in het klein aan het grote publiek worden verkocht.

7. Artikel 2, lid 5, geldt mutatis mutandis voor het kenmerken.

8. Indien aan een preparaat meer dan één gevarensymbool moet worden toegewezen:

- maakt de verplichting om symbool T aan te brengen, het aanbrengen van de symbolen C en X facultatief;
- maakt de verplichting om symbool C aan te brengen, het aanbrengen van symbool X facultatief;
- maakt de verplichting om symbool E aan te brengen, het aanbrengen van de symbolen F en O facultatief.

9. Indien een preparaat tegelijk als voor de gezondheid schadelijk en irriterend is ingedeeld, moet het als voor de gezondheid schadelijk worden gekenmerkt en moet het voor de gezondheid schadelijke en irriterende karakter ervan worden aangegeven door de standaardzinnen voor gevaaraanduiding overeenkomstig bijlage III van de richtlijn van 27 juni 1967.

Artikel 6

1. Indien de in artikel 5 voorgeschreven vermeldingen zich op een etiket bevinden, dient dit stevig op een of meer zijden van de verpakking te worden gehecht zodat deze vermeldingen horizontaal kunnen worden gelezen wanneer de verpakking op de gebruikelijke wijze wordt neergezet. Voor de afmetingen van dit etiket gelden onderstaande formaten:

Inhoud van de verpakking

Formaat (in mm) zo mogelijk

- ten hoogste 3 liter
ten minste 52×74
- meer dan 3 liter tot ten hoogste 50 liter
ten minste 74×105
- meer dan 50 liter tot ten hoogste 500 liter
ten minste 105×148
- meer dan 500 liter
ten minste 148×210 .

Ieder symbool dient ten minste een tiende van de oppervlakte van het etiket te beslaan; het mag niet kleiner zijn dan 1 cm^2 . Het etiket dient over de gehele oppervlakte te zijn gehecht aan de verpakking die het preparaat rechtstreeks bevat.

Deze oppervlakten zijn uitsluitend bestemd voor het aanbrengen van de uit hoofde van de onderhavige richtlijn vereiste gegevens en eventueel van aanvullende gezondheids- of veiligheidsaanwijzingen.

2. Een etiket is niet vereist, indien de aanduidingen op de in lid 1 bepaalde wijze op duidelijke wijze op de verpakking zelf zijn aangebracht.

3. Kleur en uiterlijk van het etiket en, in het geval van lid 2, van de verpakking moeten zodanig zijn dat het gevarensymbool en de achtergrond ervan duidelijk afsteken.

4. De Lid-Staten kunnen het in de handel brengen van gevaarlijke preparaten op hun grondgebied afhankelijk stellen van het gebruik van hun officiële taal of talen voor het kenmerken.

5. Aan de eisen van het kenmerken volgens deze richtlijn wordt geacht te zijn voldaan:

- a) in het geval van een buitenverpakking die een of meer binnenverpakkingen omsluit, indien op de buitenverpakking de kenmerken zijn aangebracht overeenkomstig de internationale voorschriften inzake het vervoer van gevaarlijke stoffen en op de binnenverpakking(en) de kenmerken overeenkomstig deze richtlijn zijn aangebracht;
- b) in het geval van een enkelvoudige verpakking, indien op deze verpakking de kenmerken zijn aangebracht overeenkomstig de internationale voorschriften inzake het vervoer van gevaarlijke stoffen en tevens overeenkomstig artikel 5, lid 2, sub a), b), c), e) en f).

Voor gevaarlijke preparaten die het grondgebied van een Lid-Staat niet verlaten kan in plaats van een kenmerk overeenkomstig de internationale voorschriften inzake het vervoer van gevaarlijke stoffen, een kenmerk overeenkomstig de nationale voorschriften worden toegestaan.

Artikel 7

1. De Lid-Staten kunnen toestaan:

- a) dat het kenmerken zoals voorgeschreven overeenkomstig artikel 5 op een andere passende wijze geschiedt, indien de beperkte afmetingen of anderszins ongeschikte aard van de verpakking het kenmerken overeenkomstig artikel 6, leden 1 en 2, niet mogelijk maken;

b) dat, in afwijking van de artikelen 5 en 6, de verpakkingen van gevaarlijke preparaten, die niet ontplofbaar of vergiftig zijn, niet of op een andere wijze worden gekenmerkt indien zij zulke geringe hoeveelheden bevatten, dat er geen gevaar voor de personen die met deze preparaten omgaan en derden valt te vrezen.

2. Indien een Lid-Staat gebruik maakt van de in lid 1 omschreven mogelijkheden, stelt hij de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

Artikel 8

De Lid-Staten kunnen om redenen in verband met de indeling, de verpakking of het kenmerken in de zin van deze richtlijn, het in de handel brengen van gevaarlijke preparaten niet verbieden, beperken of belemmeren indien deze preparaten voldoen aan de bepalingen van deze richtlijn en van haar bijlage.

Artikel 9

1. Indien een Lid-Staat constateert dat een gevaarlijk preparaat, hoewel het voldoet aan de voorschriften van deze richtlijn, gevaar oplevert voor de gezondheid of de veiligheid, zodat moet worden overgegaan tot een andere indeling of wijze van kenmerken dan die welke in deze richtlijn zijn vastgesteld, kan hij voor een periode van ten hoogste zes maanden de verkoop, het op de markt brengen of het gebruik van dit preparaat op zijn grondgebied verbieden. Hij stelt hiervan onmiddellijk de overige Lid-Staten en de Commissie in kennis, onder aanvoering van de motieven van zijn besluit.

2. Binnen een termijn van zes weken pleegt de Commissie overleg met de betrokken Lid-Staten; zij brengt vervolgens onverwijld advies uit en treft de passende maatregelen. Indien een wijziging als bedoeld in artikel 10 haar noodzakelijk voorkomt,

wordt de in lid 1 vastgestelde termijn verlengd tot aan de voltooiing van de procedure die is vastgesteld in artikel 21 van de richtlijn van 27 juni 1967.

Artikel 10

De maatregelen die noodzakelijk zijn om de bijlagen aan de technische vooruitgang aan te passen, worden vastgesteld volgens de procedure van artikel 21 van de richtlijn van 27 juni 1967.”.

Artikel 2

1. Uiterlijk twaalf maanden na de kennisgeving van de eerste op grond van artikel 10 van Richtlijn 73/173/EEG vastgestelde richtlijn gaan de Lid-Staten over tot vaststelling en bekendmaking van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen die nodig zijn om aan het bepaalde in deze richtlijn te voldoen. Achttien maanden na kennisgeving van de eerste op grond van artikel 10 van Richtlijn 73/173/EEG vastgestelde richtlijn passen zij die bepalingen toe.

2. De Lid-Staten delen de Commissie de tekst van alle bepalingen van nationaal recht mede, die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 3

Deze richtlijn is gericht tot de Lid-Staten.

Gedaan te Brussel, 22 juli 1980.

Voor de Raad

De Voorzitter

G. THORN